

József Attila
Általános Művelődési Központ Óvoda

GYÖNGYSZEMEK

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÓVODÁNK ADATAI

Neve: József Attila Általános Művelődési Központ Óvoda

Címe: 5820 Mezőhegyes, Kozma Ferenc u. 17. sz.

Telefon/fax: +3630-4455432

E-mail: mezohegyesamk@gmail.com

Fenntartója: Mezőhegyes Városi Önkormányzat

OM azonosító: 201928

Telephelyek: **1. sz. óvoda** 5820 Mezőhegyes, Kozma Ferenc utca 17.

Telefon: 30/445-90-86

2. sz. óvoda 5820 Mezőhegyes, Ruisz Gyula utca 4.

Telefon: 30/445-9087, 30/445-9088

Működési (felvételi) körzet: Mezőhegyes Város Közigazgatási Területe

Felvehető maximális gyermeklétszám: 125 fő

Az intézményi óvodai csoportok száma: 5 gyermekcsoport

Az intézmény és az óvoda igazgatója, a program benyújtója: Verébné Sulyok Éva

TÖRVÉNYI MEGFELELTETÉS

Törvények

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Rendeletek

- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- 229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény végrehajtásáról.
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
- 30/2012.(IX.28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012.évi támogatásáról.
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irány-elve.
- 419/2024. (XII.23.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról,
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról.
- 77/2025.(IV.15.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012 (XII.17.) Kormányrendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 37/ 2014. EMMI rendelet a közzétételre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- Az intézmény hatályos Alapító Okirata

TARTALOM

BEVEZETŐ GONDOLATOK	6
1. HELYZETELEMZÉS.....	6
2. ÓVODÁNK JÖVŐKÉPE	9
3. NEVELÉSI ALAPELVEINK.....	10
4. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK.....	12
5. NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSEINK.....	12
6. CSOPORTJAINK EGYÉNI ARCULATA.....	13
A program pozitív hatása:	16
7. NEVELÉSI FELADATAINK	16
7.1 Az egészséges életmód alakítása.....	17
7.2 Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	19
7.3 Anyanyelvi, és értelmi nevelés	21
8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE.....	24
8.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	24
8.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése	29
9. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	30
10. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGEK	32
11. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	37
12. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	40
13. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	43
13.1. A játék.....	44
13.2. Verselés, mesélés	46
13.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	48
13.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	49
13.5 Mozgás.....	51
13.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	53
13.7 Munka jellegű tevékenység.....	55
13.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	57

14.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	59
15.	A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	60
16.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	61
17.	TANKÖTELEZETTSÉG, BEISKOLÁZÁS	63
19.	FELHASZNÁLT IRODALOM	66
20.	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	67

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Köszöntjük azokat, akik óvodánk iránt érdeklődve kezükbe veszik pedagógiai programunkat.

A mezőhegyesi Óvoda saját innovatív törekvéseit magába foglaló helyi pedagógiai programot készített, amely a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira épülve összhangban áll az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában foglaltakkal. Programunk elkészítésénél figyelembe vettük eddigi nevelési gyakorlatunkat, a szülői, a fenntartói, a nevelői igényeket, lehetőségeket. Pedagógiai programunk hangsúlyozza a készség és képesség fejlesztést, amely áthatja az egész nevelési folyamatot. Inkluzív (befogadó) pedagógiai szemlélettel integráltan történik az együtt nevelés, az egyenlő hozzáférés biztosításával. Az alkalmazott módszerek és a sokszínű gyakorlati megvalósítás mellett nevelési alapelvünk és nevelésfilozófiánk azonos minden óvodai telephelyünkön. Kiemelt terület az egészséges életmód igényének alakítása, a mozgásfejlesztés, a környezet megismerésére nevelés, a művészeti nevelés, a tehetséggondozás, a felzárkóztatás.

Az óvodaépületekben biztosítani tudjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Szeretetteljes, családias óvodai légkört alakítunk ki, melyben-tiszteletben tartjuk a gyermeki jogok érvényesítését, a személyiségfejlesztés az egyéni képességek szerint, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével folyik. A családi nevelésre alapozva hangsúlyozzuk a gyermekek testi, lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását.

Programunkkal elősegítjük, hogy a gyermekek eligazodjanak környezetükben, megtanulják kifejezni magukat, tudjanak együttműködni, ezáltal magatartásformákat sajátítanak el. Mindezt jó szervezéssel, korszerű pedagógiai tudással rendelkező óvodapedagógusok segítségével, a mindennapi élet feltételeinek és eszközeinek megteremtésével érjük el. Nevelőmunkánkat elsősorban a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, valamint a mozgásra, a kommunikációra, a tehetséggondozásra és a hátrányok kompenzálására alapozzuk.

Programunk homogén, részben osztott, osztatlan (vegyes életkorú) csoportokban egyaránt alkalmazható. Ez a dokumentum az óvodánkban folyó nevelőmunka eredményeire építve a jövő céljait, feladatait fogalmazza meg.

1. HELYZETELEMLÉZÉS

Mezőhegyes Városi Önkormányzat 1979. október 15-től az általa fenntartott óvodát a József Attila Általános Művelődési Központ irányítása alatt, egy óvodaként működteti. E racionalizálásra azért volt szükség, hogy szakmailag, gazdaságilag, létszám – és bérgazdálkodás tekintetében az óvodák hatékonyabban és takarékosabban működjenek.

2013. január 1-jétől a Köznevelési Törvény rendelkezéseinek megfelelően, a köznevelési feladatok nagy része az állam hatáskörébe került - az általános iskola, a kollégium és a művészeti iskola fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. Az óvoda önkormányzati fenntartásban maradt, József Attila Általános Művelődési Központ intézményegységeként működik, két telephelyen.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet módosításainak megfelelően módosítottuk helyi nevelési programunkat. Az Alapprogramban foglaltakkal összhangban óvodapedagógusaink egyéni arculatot tükröző helyi nevelési program szerint dolgoznak, benne csoportonként megjelenő sajátos arculattal. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánpótlásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg, iskola-előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Városunk gazdasági és társadalmi szempontból is halmozottan hátrányos helyzetű. A lakosság száma az utóbbi években egyre csökken, a korösszetétel is jelentősen megváltozott. A fokozatos elöregedés miatti helyzetet súlyosbítja a jól képzett fiatalok elvándorlása. A magas munkanélküliségi arány következménye, hogy folyamatosan növekszik azon családok száma, akik önhibájukon kívül kerülnek nehéz helyzetbe, és esélyük sincs önerőből kilépni ebből a körből.

A város életében jelentős helyet foglal el az óvoda, hiszen egy dolgozó anya számára fontos, hogy gyermeke rendezett, barátságos környezetben, szerető gondoskodás mellett töltsen napjait. Fontos ez a tudat azok számára is, akik valamilyen oknál fogva hátrányos helyzetbe kerültek és szükségük van az óvoda támogató tevékenységére.

Személyi feltételek

Köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban alkalmazott dolgozók	
Óvodapedagógus	11 fő
<i>felsőfokú végzettség</i>	11 fő
<i>ebből szakvizsgázott</i>	3 fő
Dajka	5 fő
Óvodatitkár	1 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Gépjárművezető (közalkalmazott)	1 fő
Összesen	19 fő
Megbízási jogviszonyban alkalmazott dolgozók	
logopédus - gyógypedagógus	1
SZIT- terapeuta	1

Óvodai nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus. Óvodánk rendelkezik a törvény által meghatározott nevelői-, technikai létszámmal. Az alkalmazottak létszámát mindenkor a felvett gyermeklétszám, a napi nyitvatartás ideje és a sajátos nevelési igényű gyermekek szükséglete határozza meg. (Fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, SZIT terapeuta)

Az óvodapedagógusok a „Gyöngyszemek” Pedagógiai Program alapján végzik nevelőmunkájukat. Lényeges személyiségi jegyük a nyitottság, empátiakészség, elfogadó, támogató segítő attitűd jellemzi. Személyiségükön keresztül valósul meg a Pedagógiai Program, ezért továbbképzési törekvéseikben mindig támogatást kapnak.

A felsőfokú végzettség mellett számtalan posztgraduális és intenzív tanfolyamon speciális továbbképzésen szerzett szakosító tanúsítványokkal rendelkeznek. Az önképzés belső igény, munkahelyi elvárás is, a minőségi munka egyik biztosítója.

Feladatunk sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, nevelési célkitűzéseinek megvalósítása – mely speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Az óvodapedagógusok munkáját pedagógiai asszisztensek és szakképzett dajkák segítik. Intézményünkre jellemző az egymás iránti tiszteletet tanúsító, elfogadó, egymás munkáját megbecsülő együttműködés.

Az óvodapedagógusok és az őket közvetlenül segítő munkatársak az aktuális igény és érdeklődés alapján bekapcsolódnak a helyi szakmai munkaközösségek munkájába, szakmai napokba és országosan rendezett továbbképzésekbe.

Az óvoda működését segítő szakemberek munkájával szemben ugyanúgy elvárás a nevelés eredményessége érdekében a tolerancia, érzékenység, nyitottság, gyermekszeretet, a belső indíttatású gondoskodási vágy, ahol

természetes jelenség a gyermeki kíváncsiság. Tudatában vannak, hogy magatartásukkal, megnyilvánulásaikkal minden helyzetben megbízható, hiteles példaképeknek kell lenniük.

Tárgyi feltételek

Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, megfelelnek a kötelező minimális eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltaknak. A berendezési tárgyak, az eszközök és játékszerek a gyermekek biztonságát szolgálják, rendezett, esztétikus képet mutatnak, a gyermekek számára is elérhetőek, megfelelnek változó testméreteiknek, cselekvésre motiválják őket és az udvarral együtt otthonos környezetet nyújtanak. Biztosítják mozgás- és játékigényük kielégítését, egészségük megőrzését, fejlődését. Az intézmény tárgyi feltételei, az infrastrukturális feltételek megfelelőek, folyamatos bővítésükre törekszünk.

2. ÓVODÁNK JÖVŐKÉPE

Óvodakép

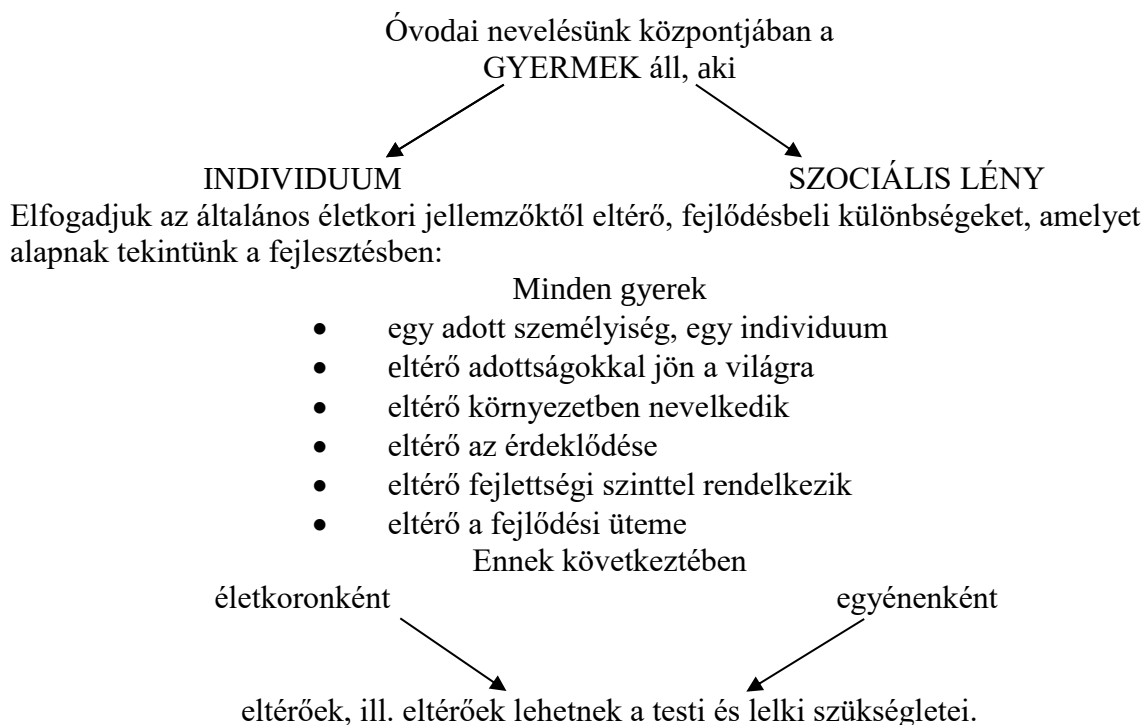
Az óvodánkba járó minden kisgyermek számára biztosítani kívánjuk a szeretetteljes, derűs, befogadó óvodai légkört. Alapelvünk, hogy a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze.

Tiszteletben tartjuk a család elsődleges szerepét a gyermek nevelésében. Az óvodában folyó nevelés, a gyermekek családi nevelésének kiegészítése.

Tevékenységeken keresztül minden óvodás kisgyermek számára hozzáférhetően gondoskodunk az életkornak, a gyermek egyéni sajátos képességeinek megfelelő műveltségtartalmak közvetítésére.

Gyermekkép

„Hisszük, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen szociális lény, akinek joga van derűs, szeretetteljes légkörben, elfogadó környezetben, közösségben tevékenykedve megkapni mindazokat a fejlesztő hatásokat, melyek képességeinek, lehetőség szerinti megteljesebb kifejtését szolgálják.”
(Montessori)

Elfogadjuk és valljuk, hogy minden gyerekek hordoz magában valamilyen értéket:

- olyan értékeket, amely az egyéni fejlődését segíti elő - individuális értékek,
- olyan értékeket, mely a szűkebb és tágabb környezete - az emberi közösség fejlődéséhez járul hozzá - közösségalkotó értékek.

A fejlődést támogató, adaptív pedagógiával szeretnénk elérni a gyermeki önkitaljesedés és a közösségi lét harmóniáját, segíteni a gyermekeket eljutni a lassú fejlődési átmenetnek abba az állapotába, amely által óvodásból iskolássá érnek.

3. NEVELÉSI ALAPELVEINK

- Gyermekközpontúság: a befogadó gyermeki személyiség tiszteletben tartása, elfogadása, fejlesztése, képességeinek kibontakoztatása szeretetteljes, biztonságérzetet adó óvodai légkörben, a családokkal együttműködve.
- Az eltérő egyéni képességeket toleráló, arra épülő differenciált adaptív fejlesztés.

- Érzelem gazdag, nyugodt, tevékeny, segítőkész, derűs óvodai élet megteremtése, és mindenkor, minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembe vétele, az egyéni és a közösségi szükségletek kielégítése.
- Játékközpontú életmódszervezés, a gyermekek folyamatos értékelése során érvényesülnek a pozitív eredmény érdekében a jutalmazás elvei és formái.
- A pedagógus és a pedagógus munkáját segítő dolgozók modell szerepének érvényesítése.
- Tevékenység elve: A tevékenykedést az óvodáskorú gyermek életelemének tekintjük, amely integrálja és rendszerezi a világról szerzett ismereteket. Támaszkodunk a már meglévő ismereteikre, tapasztalataikra, nagyfokú tevékenységi vágyukra melyhez változatos tevékenységi formákat biztosítunk (szabad játék, munka, ismeretszerzés, tevékenykedtetés)
- Pozitív érzelmek elsődlegességének elve: Fontosnak tartjuk a biztonságos, derűs, oldott, nyugodt, szeretetteljes légkört, amely nélkül nem valósulhat meg céltudatos pedagógiánk.
- Közösségi nevelés egységének elve, az egyéni bánásmód érvényesítésével. A közösségi nevelés számunkra azt jelenti, hogy a gyermekek együttes életében bontakoznak ki a mindennapi együttéléshez a társadalmi beilleszkedéshez szükséges magatartási formák, viselkedési szokások, melyek megkönnyítik a szocializációs folyamatot. Programunkban központi helyet foglal el a harmonikus személyiségfejlesztés elősegítése, a sajátos nevelési igényű gyermekek eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, elfogadó környezet kialakítása a differenciált egyénre szabott nevelés megvalósítása, együttműködve a szülőkkel.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése
A 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről értelmező rendelkezések 13. pontja határozza meg: kiemelt figyelmet igénylő gyermek.
 - különleges bánásmódot igénylő gyermek
 - sajátos nevelési igényű gyermek
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - kiemelten tehetséges gyermek
- Különleges bánásmódot igénylő gyerekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési, oktatási szükségleteik vannak, ezért a specifikus nevelési, oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.
- A tehetséges gyermekek fejlesztésének három módja közül választjuk ki az adott gyermek számára legoptimálisabb megoldást. (gyorsítás, elkülönítés, gazdagítás) Tehetségfejlesztő munkacsoportok keretében műhelymunkákat szervezünk.
- Helyi nevelési értékeink:
 - Közös kirándulások adta lehetőségek kihasználása

- Családi programok szervezésére nagy hangsúlyt helyezünk
- Hagyományainkat ápoljuk
- Az egyéni fejlesztést gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus és SZIT terapeuta oldja meg
- A program készítése során figyelembe vettük Mezőhegyesen eddig kialakult szokásrendszereket, szülői elvárásokat, a település adta lehetőségeket. A fenntartói, illetve a szülői elégedettség mérések értékelése megerősítették óvodai nevelőközösségünket abban, hogy eddigi munkánk pozitív elemeinek továbbvitelével új nevelési eljárások, módszerek megvalósításával folytassuk nevelőmunkánkat.
- Nevelésfilozófiánk
 „Hisszük, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen szociális lény, akinek joga van derűs, szeretetteljes légkörben, elfogadó környezetben, közösségben tevékenykedve megkapni mindazokat a fejlesztő hatásokat, melyek képességeinek, lehetőség szerinti legteljesebb kifejtését szolgálják.”/Montessori/

4. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink szeretetteljes, biztonságérzetet adó, nyugodt, derűs környezetben nevelődjenek, hogy sok szép élménnyel gazdagodva tölthessék óvodás éveiket. Olyan gyermeki világot teremtünk, mely tiszta, új, és szép, tele csodákkal, felfedezéssel és várakozással. Valljuk, hogy munkánk csak a szülőkkel való szoros együttműködés alapján lehet sikeres.

A műveltségtartalom közvetítését a szabadjátékban, tevékenységeken keresztül integrált tanulásban valósítjuk meg, megteremtve a hátrányos helyzetben születő és nevelkedő gyermekeknek is az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Széleskörű szakmai felkészültségünk, innovációs törekvéseink, minőség iránti elkötelezettségünk jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

5. NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSEINK

A világ felé nyitott, ismeretek befogadására alkalmassá váló gyermekek nevelése. A gyermeki személyiség kibontakoztatása, sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembe vétele.

Esélyteremtés, adaptív differenciált pedagógiai kultúra alkalmazásával

Az adaptív differenciálás a pedagógiai olyan eszköze, amely a gyermeki különbségek figyelembevételével a legalapvetőbb pszichológiai szükségletekre épít. Az adaptív nevelés kulcsfigurája az óvodapedagógus, akinek mindennapi pedagógiai tevékenysége során úgy kell megszerveznie a csoport életét, hogy figyelembe vegye a gyermekek három alapszükségletét.

6. CSOPORTJAINK EGYÉNI ARCULATA

Csicsergő, Zümmögő csoport – Művészeti nevelés

Alapvető cél a gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása. Ehhez szükséges, hogy az esztétikai nevelés nagyobb hangsúlyt kapjon, hassa át az egész óvodai nevelést és a tevékenységformákban is nagyobb szerephez jusson.

A gyermeki személyiséget úgy szeretnénk alakítani a művészeti nevelés segítségével, hogy nyitott, érdeklődő, önálló, természetszerető- védő, tisztelettudó, segítőkész egyén váljék belőle.

Feltételezzük, hogy a gyermekek vonzódnak a meséhez, zenéhez és az alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt az óvodában megkapják, kialakul tartásuk, önállóvá, nyugodttá és kiegyensúlyozottá válnak. Tudnak nevetni, felfedezni, rácsodálkozni.

A gyermekek esztétika iránti fogékonyságának alakításban alapvető feladat:

- az esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása;
- harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- az egészséges, esztétikus természeti, tárgyi-és társadalmi környezet biztosítása, segítse a széppérezék kialakulását;
- képesek legyenek a tárgyi – emberi - természeti környezetben észrevenni a szépet, a csúnyát;
- az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének;
- a művészeti tevékenységekhez kapcsolódjanak rácsodálkozási élmények, s ez által a gyermekekben erősödjön az élmény befogadó képesség;

Katica és Nyuszi csoport Maci csoport – Környezettudatosság

„Csak ha megértjük a világot, akkor tudunk aggódni érte. Ha már aggódunk, akkor segíteni is fogunk rajta. Ha segítünk is, azzal mindent megtettünk a megmentéséért.” /Jane Goodall/

Óvodánk sajátos arculatát a környezettudatos szemléletmód jellemzi. A nevelő, oktató munkánk során a környezettudatos nevelést, valamint a fenntarthatóságra nevelést hangsúlyozzuk, ennek szellemében alakítjuk a fejlődést elősegítő tevékenységeket.

A környezettudatos nevelésünk célja a természeti, az épített környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások, készségek kialakítása. Segítséget kell adni ahhoz, hogy a gyerekek nevelésekor a szokásrendszer és az életvitel kialakításakor a környezettel kapcsolatos szempontok, kellő hangsúllyal szerepeljenek.

A célt megfogalmazva közvetíthetjük az értékeket:

- létezni, vagy birtokolni döntése,
- a létezés csodájának elismerése, az élet szeretete, tisztelete, a külső, belső világ összekapcsolása,
- a természet törvényeivel harmonizáló magatartás alkalmazása,
- törekvés a mértékletes, önkorlátozó fogyasztásra,
- a modernizáció és a gazdasági –technikai fejlődés során a természet erőforrásainak kihasználása helyett, annak kímélete.

Fontos feladatunknak tartjuk:

- a gondolkodásmód, az életmód, a szokásrendszer helyes alakítását, a természet szeretetére nevelést,
- az elődeink általi társadalmi értékek megóvására törekvést és ezeken keresztül a szülők szemléletmódjának alakítását,
- az attitűdformálást, a környezettel való harmonikus együttélést, mindezt a jeles napokkal is lehet, sőt kell alakítani.
- támogatni a gyermekek kreatív és kritikus gondolkodását,
- megerősíteni a fenntarthatóság szempontjából pozitív példákat, magatartásformákat,
- illetve saját magunk is ezekben jó példát mutatunk

Ezen célok, és feladatok időszerűségét, fontosságát, környezetünk jelenlegi állapota is indokolja. Óvodánk minden dolgozója a fenntarthatóság szellemében tevékenykedik, pozitív mintát nyújt, s óvodánk környezetét is ennek szellemében formáljuk.

Az óvodában a külső világ tevékeny megismerése valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. A komplex tapasztalatszerzés, tevékenykedtetés, egészséges életmódra nevelés, tudatos játékirányítás, újrahasznosítás, gyűjtés szolgálja a gyermekek megismerési vágyait, és mindez segít a megvalósításban.

A főbb jeles napokhoz közösségi programok is kapcsolhatók, melyek tovább gazdagítják a gyermekek közösségi élményeit, s ezzel jövőnket érintő dolgokkal foglalkozunk.

Törekszünk a jó kapcsolatok kiépítésére a helyi civil szervezetekkel: Város és Környezetvédő Egyesülettel, a Mezőhegyesi Állatvédő Egyesülettel, valamint a helyi erdészettel.

Egészséges életmódra nevelés-a telephelyek csoportjaiban

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési –oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Célunk a teljes óvodai életet átfogó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása.

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme intézményünk kiemelt feladata, e nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra

Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal, életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarat, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk. Az egészség e három jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre osztjuk – egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

Az egészségfejlesztés részfeladatai:

- egészséges életmódra nevelés
- lelki egészségfejlesztés
- szociohigiénés egészségfejlesztés

Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságóra programja

Pedagógiai Programunk nevelési feladataink kiegészítéseként bevezetésre kerül a program, ami a pozitív pszichológia kutatási eredményeire épített élménypedagógiai módszertan, melynek hatékonyságát az ELTE PPK empirikus kutatásokkal igazolta.

Segítségével lehetőség nyílik arra, hogy a hagyományos tudásmegosztást és az életben szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztését összhangba hozzuk.

A program a tanév minden hónapjában olyan témát jár körül, mely segíti és támogatja a gyermekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben, és a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciákat fejleszt.

A boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a gyermekek elé, hanem hogy vezérfonalat adjon az óvodásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint hogy lehetőséget adjon a testi-lelki egészség megtartásához szükséges tényezők tanulmányozására és tudatosítására.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A program pozitív hatása:

Célunk olyan optimista, magabiztos és kitartó óvodások nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

A programunkban alkalmazott, pozitív pedagógiai szemlélet terveink szerint nem csak a boldogságórákra lesz hatással. Célunk, hogy a már bevált módszertant az óvodáskorban is eredményesen alkalmazhassák az óvodapedagógusok.

7. NEVELÉSI FELADATAINK

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi, lelki és **értelmi fejlesztése:**

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,

- az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

7.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód alakításának célja:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése. A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése során formálódnak az egészséges életvitelhez szükséges jártasságok, készségek, kialakulnak az egészséges életvitel szokásai iránti igény, fejlődnek testi, lelki képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi, lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, egészségük megóvása, ápolása.
- A harmonikus és összerendezett mozgásfejlődés elősegítése
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása, testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges egészséges, balesetmentes környezet biztosítása, a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.
- Saját személyükkel kapcsolatos gondozási, testi szükségleteik kielégítéséhez készségek, képességek fejlesztése.
- Az egészség megőrzés és betegségmegelőzés szokásainak kialakítása
 - az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
 - életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A Jobb Veled a Világ Boldogságóra programjának alkalmazásával a gyermekek hatékonyabb és rugalmasabb alkalmazkodó képességének fejlesztése, mely elősegíti, hogy könnyebben és rugalmasabban tudjanak alkalmazkodni a mindennapi élet kihívásaihoz, rugalmasabban, megfontoltabbak legyenek, valamint kommunikációjuk világos és célravezető legyen.

- **A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;**
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és **értelmi** nevelési feladatok ellátása.
- A gyermek önállósági törekvéseinek segítése, támogatása, a tevékenységek szóbeli megerősítése
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése, fejlesztése- különös tekintettel sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek esetében- egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, szükség esetén megfelelő szakember bevonása
- A szülővel való együttműködés és a megfelelő szakemberek bevonásával a gyermek speciális gondozó, prevenciós s korrekciós testi-lelki és értelmi fejlettségének segítése.
- A szülők egészségmegőrző, betegségmegelőző szokásainak megismerése, befolyásolása (szociokulturális háttér, gondozási szokások)
- Az egészségügyi szolgálattal együttműködve a teljes körű egészségfejlesztés kiépítése, és annak működtetése
- Szociális hátrányok enyhítése egyéni higiénés problémák megoldásával.
- Innovatívan reagálni a kihívásokra, együttesen kezelni az elvárásokat és a gyerekek igényeit, és ennek megfelelően differenciálni.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, töltenek vizet a kancsóból.
- Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltözködnek, a ruhájukat ki – és begombolják, cipőjüket bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan összehajtva a polcokra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Képesek beilleszkedni, alkalmazkodni, magatartásukban a normakövetés megjelenik.

- Kialakulóban van a környezetük iránti érzékenység, környezettudatos magatartás.
- Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.
- Elfogadják, hogy tartoznak valahova, számítanak rájuk, képesek megtenni valamit, hihetnek magukban, önállóak, tudják szabályozni cselekedeteiket.

7.2 Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. **Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légkörre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.**
2. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Az óvodás korú gyermekek fejlődésének legfontosabb feltétele az életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával történő érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés. A gyermekek új követelményekkel, tevékenységi lehetőségekkel és öröm-forrásokkal találkoznak a családi nevelés után. Óvodánkban a lelkiileg egészséges és harmonikus egészségformáláshoz elsősorban az elfogadó, türelmes, szerető, egymásra figyelő, családias légkör kialakítására törekszünk.
3. A különböző szociokulturális háttér, értékrendszer, az eltérő szokású és műveltségű családok miatt, nagyon fontos az együttműködés az óvoda és a családok között, hogy közös értékek mentén nevelhessük a gyermekeket.
4. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
5. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
6. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja:

Pozitív élményekben, tevékenységekben gazdag, kiegyensúlyozott, környezetével harmonikusan együtt élni tudó gyermekek nevelése, akik a közösségért cselekedni és ahhoz alkalmazkodni is tudnak.

A szocializáció folyamatában megalapozzuk a gyermekek közösségi magatartását, mely az óvodai nevelés egészét áthatja. Ebben meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermeket erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Óvodánkban kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes, befogadó légkörben, a családi nevelést kiegészítve

- alakulnak a gyermekek társas szükségletei,
- gazdagodnak az erkölcsi, esztétikai, intellektuális érzelmei,
- fejlődik a közösséghez és különbözőségek elfogadásához való pozitív viszonyuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az óvodapedagógus alapvető feladata, maximálisan biztosítani minden gyermek számára, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Úgy szervezni az óvodai környezetet, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét.

- a gyermekek lelki, erkölcsi és érzelmi fejlődésének elősegítése, formálása, érzelmi biztonságának megteremtése,
- az interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítása (gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek) értelmes kooperációra való alkalmasság, érzelmi igény, kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése az óvodapedagógus modellhatása és a szoktatás révén,
- teremtsen meg annak lehetőségét, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait:
- az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadásának és tiszteletben tartásának megalapozása.
- az élménybefogadás képességének fejlesztése, jó megoldásra ösztönző belső igény, motiváció alakítása.
- az érzelmek feletti-életkorban elvárható kontroll erősítése
- a gyermekek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás - normarendszer kialakítása.
- az erkölcsi értékek alakítása a szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül: a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősség vállalás, a gyengébbek

védelme, saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, átélése mellett - megfelelő értelmezéssel párosulva, a nevelő személyes példáján keresztül.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben fejezik ki.
- A gyermekek értékrendjébe beépül és igénnyé válik a helyes viselkedés, cselekvés, a mindennapi élet szokásainak, szabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktus helyzetben társaikkal megegyeznek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket tisztelettel, szeretettel fogadják, az udvariassági szokásokat igyekeznek betartani (köszönés, figyelmesség, előzékenység, vendég köszönté-se, kérés, köszönés módja).
- Igényükké válik a tevékenységben való aktív részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, az útmutatásoknak megfelelően fejezik be. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Az óvodáskor végére sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges, szociális érettséget szereznek.

7.3 Anyanyelvi, és értelmi fejlesztés, nevelés

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére figyelmet fordítunk.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítjuk a gyermekeknek a változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való

gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A differenciált fejlesztést hangsúlyozva fontosnak tartjuk, hogy a gyermek az életkorának, egyéni sajátosságainak, az érdeklődésének megfelelően nyitottá váljon az őt körülvevő környezet megismerésére, befogadására.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A gyermek beszéd – kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben. Az egyenlő bánásmód és hozzáférés, valamint az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesülésével tudatosan kívánjuk tervezni és szervezni a nevelési folyamatainkat. Nagy hangsúlyt fektetünk pedagógiai munkánkban az egyéni bánásmódra, differenciált nevelésre, továbbá a hátrányokból és a sajátos nevelési igényből adódó lemaradások kompenzálására.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja:

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs készségének alakítása, az anyanyelv megbecsülésén és szeretetén keresztül
- A beszédhangok felismerése, kapcsolása, a szavak, szókapcsolatok, mondatok jelentésének tartalmának megértése, a beszédhallás és szövegértés fejlesztése, a beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- A kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.
- Változatos tevékenységrendszer biztosítása, melyben a gyermek beszédaktivitását fokozzuk, ösztönözve a spontán megnyilvánulásra, az egyéni véleményalkotásra.
- Az eltérő nyelvi- és szociokultúrák befogadása, esélyegyenlőség biztosítása, melynek lényege, hogy egy szeretetteljes nevelői légkörben természetessé váljon a különbözőség elfogadása. Célunk az egyenlő hozzáférés és az esélyegyenlőség biztosítása azon gyermekek számára is, akik szakértői bizottság véleménye alapján integráltan nevelhetőek; sajátos nevelési igényűek; figyelem – magatartás szabályozási – beilleszkedési, vagy tanulási nehézségekkel küzdenek, valamint kiemelkedően tehetséges gyermekek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek egyéni kíváncsiságára, érdeklődésére építve fejleszteni a gyermekek szóbeli kifejező képességét. Egymás meghallgatására ösztönözzük a gyermeket, a kommunikációs kedv fenntartását segítjük.
- A fonémahallás preventív korrekciója fejlesztő játékokkal.

- Az olvasás előkészítésének támogatása, sokféle képes- és mesekönyv állandó hozzá-férésének biztosításával.
- A csoportban dolgozó felnőttek beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, játékos cselekedtetés során, kommunikációs helyzetben az ok-okozati össze-függések felismertetése, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A kognitív képességek fejlesztése az egyre pontosabb, valósághű észlelés, a figyelem, a képzelet, a problémamegoldó gondolkodás.
- Az alkotóképesség fejlesztése és az alakuló fogalmi gondolkodás fejlesztésével, az iskolai beilleszkedéshez szükséges értelmi érettség kialakítása.
- Szókincs bővítés, metakommunikációs helyzetek teremtése (gesztusok, arckifejezések, testtartások, testbeszéd).
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- A családok kommunikációs kultúrájának, nyelvi sajátosságainak megismerése.
- A gyermekek nyelvi megnyilvánulásainak (formai és tartalmi jellemzők) megfigyelése, beszédképességük felmérése, ez alapján a kiemelkedő és hátrányos beszédképességű gyermekek egyéni differenciált fejlesztésének megvalósítása.
- Az eredményes nevelőmunka érdekében rendszeres konzultáljon a szülőkkel (tájékoztatás az eredményekről, fejlesztésről) a fejlesztőpedagógussal, illetve a logopédussal.
- A sajátos nevelési igényű, kommunikációs hátrányokkal küzdő gyermekek esetében kiemelt figyelmet fordítson a beszédszervek ügyesítésére, a szövegalkotásra, az auditív emlékezet és ritmus fejlesztésére, valamint a kommunikációs viselkedésformák el-sajátítására.
- Alakítsa ki az alapvető nyelvi udvariassági formákat (Pl: köszönöm, kérem szépen, légy szíves, párbeszéd, köszönés, szemkontaktus), alkalmazzon változatos kérdéskultúrát mind a csoportos, mind az egyéni fejlesztés során.

A nyelvi elmaradások korrigálásának gyakorlata:

- komplex logopédiai terápia
- napi anyanyelvi játékok
- drámajáték elemeinek alkalmazása

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő. Különböző élethelyzetekben használnak elvont kifejezéseket.
- Beszédfegyelmeük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat.

- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés. Képesek vizuális, auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik
- Gondolkodásukra jellemző a problémamegoldásra törekvés és kreativitás.
- Bátran és szívesen kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.

8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE

8.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni. A differenciálás a gyermek oldaláról a döntés és a választás lehetőségét jelenti. Nem a felzárkóztatás a lényeg, hanem a lehetőség a saját ütemüknek megfelelő fejlődésre. A nevelési folyamat olyan speciális megvalósításra törekszünk, amikor a folyamat egy részében a különböző egyéni sajátossággal rendelkező gyermekek párhuzamos, eltérő módon testre szabott, speciális feladatokat végeznek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek

Óvodánkban ellátjuk az alapító okiratunkban meghatározott, óvodás korú sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését integráltan, egyéni és csoportos keretek között.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének cél:

A különbözőséget elfogadó környezet megteremtése, az egészséges és sajátos nevelési igényű gyermekek kommunikációs készségének, rész képességeinek fejlesztése, önállóságuk, alkalmazkodó képességük, együttműködésük fejlesztése, a szükséges speciális módszerek, terápiás eljárások alkalmazása a sérült funkciók működésének fejlesztése érdekében. A szemlélet-módunk alapját képező kivárás és bizalom stratégiájának határozott gyermekképe van. A gyermekekben meglévő alapokra építve tervezzük a gyermek differenciált, egyéni fejlesztését. Az egyéni bánásmód következtében jellegzetessé válhatnak a rejtett vonások, és személyiségük egyedi, színeivel tehetik változatossá a közösség életét.

Az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos

nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az Irányelv célja annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Az óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

Az óvodapedagógus feladata:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben.
- A terhelhetőségénél, a gyermekek sérülésének jellegének, súlyosságának mértékének, adott fizikai állapotának figyelembe vétele.
- A gyermekek önálló cselekvéséhez, autonómiájához szükséges mértékű segítségnyújtás. A fejlődési ütemnek megfelelő követelményszint alakítás.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének várható eredménye:

- A gyermekek sajátos vonásuknak megfelelően a közösség tagjává válnak.
- A befogadó csoport tagjai elfogadják a különbözőséget, megkönnyítik sérült társaik, beilleszkedését az által, hogy pozitív magatartási minták mutatkoznak meg viselkedésükben.
- A szülők viszonyulásában megjelennek az empatikus vonások a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik iránt.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek állapotában mérhető javulás tapasztalható, amely növeli az esélyegyenlőség javításának esélyeit.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult, a szakértői vélemény alapján egyéni, vagy mikro csoportos foglalkoztatás keretében.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek nevelésének céljai:

- Az életkori és egyéni fejlődésbeli különbségekre épülő, differenciált, egyéni bánásmód elvének biztosítása.
- Az egyénre jellemző tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.
- Kóros viselkedés kialakulásának megelőzése.

Az óvodapedagógus feladata:

- Szakértői szakvélemények áttekintése, speciális fejlesztési tevékenységek megismerése.
- A BTMN-es gyermekek szakszerű ellátásának biztosítása.
- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése szakvélemény alapján.
- Igyekeznek tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásokban megjelenő teljesítménykülönbség természetes jelenség!
- Segítse elő, hogy minden gyermek tűnjék ki valamiben, legyen rá jellemző pozitív megnyilvánulás.
- Olyan módszerkombinációk alkalmazása, amelynek jellemzője a gyermek egyéni választási lehetőségei, a sokféle megoldás többszintű lépcsőzetesen felkínált lehetőségei között.
- A gyenge pontokat nem hibaként, hanem a lassú fejlődés jeleként tekintjük, sokszori ösztönzéssel esélyt adunk a továbblépésre.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelésének várható eredménye:

- Képesse válnak társaikkal való együttműködésre, közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Képesse válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására, a figyelem összpontosításra, a közösségbe való beilleszkedésre, az iskolába lépésre.

A kiemelten tehetséges gyermek

A gyermekekben már három éves korban megcsillanhat a tehetség lehetősége: sport, művészet, zene, matematika terén. Az óvodai élet nagy előnye, hogy olyan természetes, érzélem gazdag közeg, amelyben a

gyermekek, különböző tevékenységekben kaphatnak lehetőséget önmaguk kipróbálására, ezért sokféle helyzetben, szerepben tudjuk őket megfigyelni, illetve fejleszteni. Minden helyzetben, több fokozatban, minőségben tervezünk, hogy a gyermekek megkapják a választás lehetőségét. Fontosnak tartjuk a kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezését és személyiségük optimális fejlesztését gazdagító program keretében. Ez magában foglalja a tehetségígéretnek elkallódásának megelőzését és az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képesség felismerésére való folyamatos törekvést is. Figyeljük a gyermekeket és hozzá igazítjuk a követelményeket. Óvodánkban a tehetséggondozás a mindennapi óvodai élet során valósul meg a gazdagítás módszerével is, valamint tehetségműhelyek működtetésével, a lehetőségek és nézőpontok kitágításával hatékonyan mozgósítva a gyermekek motivációját.

Azok a gyermekek, akik saját fejlődési szintjüknek megfelelő kihívásokkal találkoznak, jó közérzetűek, magabiztosak, kreatívak. Az egész közösség előtt álló feladatokat minden gyermek számára közelívé, érthetővé, érzelmileg elfogadhatóvá tesszük differenciált, egyéni bánásmód elve szerint. A gyermek és felnőtt autonómiájára, személyiségjogaira, a fejlődésben való hitre és bizalomra, az egyéni kompetenciára építve. Sokféle tehetség megjelenésére ad alkalmat. Fontos, hogy minden gyermek esetében megtaláljuk a számára legmegfelelőbb utat a fejlődéséhez.

A tehetséggondozás célja:

- Egyéni adottságok, képességek felderítése, az egyénben rejlő képességek lehetőségének, kiteljesítésének segítése, a fejlődés és az önmegvalósítás támogatása.
- Az egyes személyiség sokoldalú kibontakoztatása változatos, sokszínű tevékenység biztosításán keresztül.
- Kellő motiválás, a motiváltság ébren tartása, egyéni elképzelések, ötletek megvalósításának támogatása (differenciálás, kreativitás fejlesztése),
- Az erős oldal mellett a gyenge faktorok erősítése. A gyenge pontokat nem hibaként értékeljük, hanem a lassabb fejlődés jeleként.

Az óvodapedagógus feladata:

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, komplex személyiségfejlesztése, gondozása az óvodai tevékenységeken keresztül,
- A tehetséges gyermekek alkotó- alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, tartalmának, minőségének fejlesztése és szervezeti formáinak biztosítása,
- A gyermekben rejlő lehetőségek kibontakoztatása, tovább erősítése, olyan munkaformák kidolgozása, melyek során képessé válnak az együttműködésre, az összedolgozásra.
- elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása,
- tehetségműhelyek működtetése, éves fejlesztési terv készítése

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermekek

- kiemelkedő képessége fejlődik,
- alkotó kedve fokozódik,
- manipulációs készsége fejlődik,
- kreativitása, képzelete gazdagodik,
- problémamegoldó képessége, esztétikai érzékenysége fejlődik,
- önismerete pozitív, társai elismerik,
- társas kapcsolataiban kiegyensúlyozott.

Nemzetiséghez tartozó és a migráns gyermekek nevelése

Településünkre nem jellemző ezen csoportok jelenléte.

Amennyiben óvodáinkban megjelenő családok az említett státusszal rendelkeznek,

- gyermekeik a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést
- az egyéni bánásmód elvét az ő esetükben is érvényesítjük
- tiszteletben tartjuk emberi méltóságukat, emberi jogukat
- támogatjuk fejlődésüket nyelvben – zenében – táncban és sajátos kultúrájuk más területén
- lehetőséget teremtünk, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anya-nyelvét.

A nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára;
- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat;
- készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására;
- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

A nemzetiségi nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét - minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.

A nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.

A magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvoda tevékenységi formáiban hangsúlyozottan szerepelnek a roma/cigány játékok, versek, mesék és dalok. A vizuális nevelésben a

sajátos szín- és formavilág kap helyt. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepel a roma/cigány táncművészet megismertetése.

8.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése

A szociálisan és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében kiemelt feladat az adaptív differenciálás alkalmazása, az egyéni képességek figyelembevétele, hogy óvodáskor végére minél magasabb szintű önmegvalósításra, önérvényesítésre legyenek képesek.

Fejlesztési céljaink

Az adaptív differenciálás által esélyteremtés, hogy hátrányos helyzetükből fakadó eltérő adottságaikat figyelembe véve, fejlettségi szintjüket egyéni bánásmóddal a lehetséges legnagyobb mértékben fejlesztjük, környezeti hátrányaikból adódó nehézségeiket pedig csökkentjük. A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek életésélyeinek javítása érdekében, koordináló, segítő tevékenység alakuljon ki a csoport óvónői és a szülők között. Ezáltal azt szeretnénk elérni, hogy alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük a szűkebb, tágabb környezetükben egyaránt. Tudják elfogadtatni magukat a közösséggel, a csoportnormákhoz, saját képességeikhez mérten tudjanak alkalmazkodni. Tehetségüket bátran vállalják fel, éljenek vele, bátran nyilvánuljanak meg a külvilág felé.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek szociális családi hátterének megismerése.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- A hiánnyal kapcsolatos törvényi előírások ismerete és betartása.
- Megértő befogadó légkör teremtése, ezzel is segítve a csoporton belüli egyéni fejlesztésre alapuló differenciálást.
- Nagyfokú pedagógiai tapintattal a sajátos törődés elfogadtatása a szülőkkel, a gyermekekkel
- Tájékoztatjuk a szülőket az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről

A hátrányos helyzet okai lehetnek:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota
- A családtagok magas száma

A szociális hátrányok enyhítésének lehetőségei

- A differenciált egyéni fejlesztés
- Egészségnevelés
- Életvezetési tanácsok a családok részére

- A mozgás prioritása a nevelésben
- Interkulturális nevelés: életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története
- Tehetséges gyermekek fejlesztése.
- Felzárkóztató foglalkozás az arra rászorulóknak részére
- Kirándulásokon a részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatokon való részvétel

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni:

- A gyermekorvossal
- A védőnővel
- A városi gyámhivatal képviselőjével
- A Gyermekjóléti Szolgálattal
- A Családsegítő Központ illetékes megbízottjával

9. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, közvetlen kapcsolatot tartva a gyermekvédelmi feladatokért felelős óvodavezetővel.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja

- Érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok,
- Védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.
- Az esélyegyenlőség megteremtése, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- Az adaptív pedagógia nem hagyja figyelmen kívül a társadalmi egyenlőtlenség újra-termelődésének rejtett mechanizmusait, hanem azokat figyelembe véve helyezi fókuszba az egyén komplex szükségleteit.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, a gyermekvédelmi munka, valamennyi óvónő feladata. Szavai, cselekedetei egyaránt azt sugallják, hogy elítéli az etnikai alapú megkülönböztetést és a diszkrimináció egyéb formáit.

- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése

- A szükséges nyilvántartások vezetése
- Kapcsolattartás, együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálattal, Pedagógiai Intézettel, Egészségügyi szervezetekkel.
- Prevenció és korrekció, tehetséggondozás integráció a pedagógiai gyakorlatban.
- A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében.
- A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése.

A megelőzés feladatai

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodását.
- A beóvodázás segítése (a gyermekek fogadásának új elemei)
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi társszervekkel.

A feltárás feladatai

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés
- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése – a gyermek és környezetének aktuális állapotának figyelembevételével. Az adatváltozások nyomon követése
- Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beíratásának támogatása.

A megszüntetés feladatai

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az erélyegyenlőség feltételeinek megteremtése, az óvodai kompenzálás lehetőségeinek biztosítása.
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés, teljes körű egészségfejlesztés kialakítása, működtetése
- Óvodán belül gyermekvédelmi munkaközösség működtetése a segítség lehetőségeinek közös felkutatása.

- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása. (befogadó intézményi légkör, gyermekközösség, szülők közössége)
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, kiemelkedő képességének felismerése, és gondozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (adomány-gyűjtés)
- Az esélyteremtést támogató lépések szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése (a nevelésben, a gyermekek mérésében)
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei)
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése)
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, visszatérő családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása
- Az eredményességhez elengedhetetlen a szülők bevonása, a közös felelősségvállalás, az állandó információcsere, az aktív részvétel a különböző tevékenységekbe.
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek én-képe önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést, teher-bíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak, hogy megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
- A gyermekek képessé válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetencia érzése.
- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
- A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözi.
- Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékosságból adódó különbségek.

10. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGEK

Az egészségfejlesztés célja:

A gyermekek teljes körű egészségfejlesztésének - lelki, testi, értelmi, érzelmi és akarat tulajdonságaiknak - biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő tevékenységek:

Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nem csak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend - összeállítson), óvónői leleményességen és a szülők segítő együttműködésén is múlik. Az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát az étkezés lebonyolítása alkotja.

Mozgás

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége.

A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll.

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok. Az udvari tevékenység mellett a séta, a kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások, az egyensúlyérzék fejlesztésére. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett foglalkozások keretében prevenció, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúd-talpas gyermek lábtartását javítjuk.

Udvari élet

Nevelési célunk:

- Óvodáskorú gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítése
- Az egészséges életvitel megalapozása, szokásainak kialakítása
- A szabadban történő rendszeres és sokoldalú mozgástevékenység biztosítása
- Az udvari élet egységes szokás és szabályrendszerének kialakítása

Fejlesztés tartalma:

Az udvari tevékenységek gyermekekre gyakorolt fejlesztő hatásai.

Természetes mozgások, mint:

Kúszás, mászás, csúszás, járás, futás, fellépés, lelépés, dobás, fogás, ütés, húzás, tolás, szökdelés, ugrás, gurulás, függés, lengés.

Testi képességek, mint:

- Koordinációs képesség
- Egyensúlyozás, mozgásérzékelés
- Ritmikus mozgásképesség
- Tempó
- Ritmusérzék
- Reakcióképesség
- Mozgékonyság
- Hajlékonyság
- Lazaság
- Erő
- Gyorsaság
- Állóképesség

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos feladatuk van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. Mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerését, a döntés- és alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarat tényezőinek alakulását.

Alakítják a szocializációs képességeket, mint:

- Összetartozás érzése
- Különböző teljesítmények megtapasztalása
- Egyéni sikerek elismerése
- Versenysszellem alakítása, önismeret gazdagítása
- Egészséges életmód igényének megalapozása
- Értékrend alakítása közös élményeken keresztül
- Siker élményének elmélyítése
- „Jól érzem magam” érzése

Fejlesztik az értelmi képességeket, mint:

- Ismeretek gazdagítása
- Megfigyelés
- Összehasonlító képesség
- Következtető képesség

- Tapasztalatszerzés
- Emlékezetgazdagítása
- Vizuális élmények befogadása
- Esztétikai élmények gazdagítása
- Szókincsbővítés
- A természet védelmére nevelés
- Viselkedési formák gyakorlása
- Az ember és a természet kapcsolatának megtapasztalása
- Az ember természetalkító tevékenysége: Építés, rombolás megtapasztalása.
- Fejleszti a gyermek munkához való viszonyát.

Értékelés:

Folyamatos megfigyeléssel a várható eredményekben a megfogalmazottnak megfelelően.

Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában tartózkodás, illetve kirándulás során meg kell tartaniuk.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Személyi higiéné

A gyermek magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodási igényük kialakulását szolgálja.

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka és a pedagógiai asszisztens részéről bőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon

rendelkezésre.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhet ő a balesetek túlnyomó része.

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. Az óvodában kényelmes „alvós” ruhában alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak. A szülők gondoskodnak az ágynemű, „pizsama” mosásáról.

Környezeti higiéné

Az óvodai nevelés kompetenciájába soroljuk a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Tanácsadás a szülőknek, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatására szoktatás
- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása (kézmosás, a WC és a WC-papír használata)
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása. A napirend keretei között elegendő idő biztosítása az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.

- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása. Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.
- A helyes napirend és életrend kialakítására ösztönzés.
- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezet-tudatos magatartás megalapozása.

11. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha minden gyermek számára biztosítottá válik az emberi méltósághoz való jog. Óvodába kerüléskor, figyelembe vesszük a különböző szociokultúrából érkező gyerekek adottságait, célunk a differenciált együttnevelés. Alapvető feladatunk az adaptív differenciált egyéni bánásmód figyelembevételével a gyermek megismerése, valamint, hogy minden gyermek hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely biztosítja személyisége kibontakoztatásának lehetőségét.

A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések célja

Az egyéni bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény szellemében a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek

- minőségi neveléshez való hozzáférés és az integráció biztosítása
- esélyegyenlőség növelése
- hátrányok csökkentése
- egyéni szükségleteknek megfelelő speciális fejlesztés
- az iskolába való átmenet segítése

A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések területei:

Szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- Az integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés
- Kompetenciák fejlesztése
- Differenciált egyéni bánásmód alkalmazása

- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés
- Szokás-szabályrendszer kialakításának gyakorlata
- Ismétlődő közös tevékenységek
- Egészséges életmódra nevelés
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek
- Multikulturális tartalmak

Gyermekevédelem, egészségügyi ellátás, szociális segítségnyújtás

Célunk: A gyermekeket megillető jogok érvényesítése, védelem a testi, értelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól. Ennek elérése érdekében legfontosabb a családok helyzetének megismerése, és segítése, hogy a felmerülő problémákban segítséget tudjunk nyújtani, és a felmerülő, veszélyeztető tényezőket meg tudjuk előzni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó csoportlégtér kialakítása
- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése
- A szükséges nyilvántartások vezetése
- Kapcsolattartás az óvodán belüli munkaközösségekkel
- Együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Szakszolgálattal, az Egészségügyi szervekkel
- Prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában
- Integráció a pedagógiai gyakorlatban
- Egy megfelelő kommunikációs modell létrehozása, mely a családi hatást kiegészíti és kompenzálja a gyermek számára, a korának megfelelő szituációk átélése miatt.
- Mikro csoportos tevékenységek szervezése az egyéni képességek figyelembe-vétele és a gyermekek személyiségének komplex fejlesztése céljából.
- Tartósan beteg gyermekek fokozott figyelemmel kísérése, ellátása, Diabéteszes gyermekek szakszerű ellátása az óvodában -Köznevelési Törvény (Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 62. §.)

Az együttműködés kialakítása az óvodán kívüli szervekkel

- a Gyermekjóléti családsegítő szolgálattal
- a védőnővel
- a szakmai és szakszolgálatokkal
- civil szervezetekkel

Célunk: A beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek problémáinak korai feltárása

Az óvodai nevelés kiegészítése multikulturális tartalmakkal

Esélyteremtés a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása

Az óvodapedagógus feladatai:

- Beóvodáztatás megvalósítása, a rendszeres óvodába járás segítése
- Mentálhigiéniai hátrányok csökkentése, erős szokás-szabály rendszerrel
- Szociális segítségnyújtás lehetőségei keresése (adományok, hiányzó felszerelések biztosítása)
- A szülők meggyőzése

Óvoda- iskola átmenet támogatása

Célunk: A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges, testi, szociális értelmi érettség kialakítása
Az iskolai életmódra és életpálya-építésre való felkészítés

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka
- Az iskolaválasztás támogatása
- Az iskolával való kapcsolat fenntartása
- Az óvoda- iskola átmenetet segítő program kidolgozása
- Az együttműködés tartalma: minden óvodában egyéni

Szülőkkel való kapcsolat, együttműködés

Célunk: Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése a szülői házzal annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális kompenzációja sikeresen megvalósuljon

Az óvodapedagógus feladatai:

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése, pl. karácsony, farsang, környezetvédelmi napok stb.
- Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása

Intézményi önértékelés, eredményesség

- Az indikátorok teljesülése: be óvodázási arány, hiányzás csökkenése,
- iskolakezdés megfelelő időben, sajátos nevelési igényűvé minősítés csökkenése, normál tantervű, integrált iskolai környezetbe történő beiskolázás, szabad iskolaválasztás érvényesülése, iskolaérettség elérése, mérése az Országos Oktatási Integrációs Hálózat indikátortáblát tartalmazó ajánlása alapján.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- a pedagógiai munka hatékonysága nő a hátránykompenzáció hatására
- egységes nevelési gyakorlat, szemlélet alakul
- nő a korai beóvodáztatás, a lemorzsolódás csökken
- az óvoda-iskola átmenet nehézségei csökkennek, zökkenő mentesebbé válik az iskolai beilleszkedés
- az eltérő háttérből érkező gyermekek tanulási kultúrához való attitűdje, pozitívan változik

12. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvodai élet szervezeti és időkeretei

Csoportszervezés elvei:

- nem sérti az integrációs gyakorlatot, kerüli a szegregációt, nem jelenthet aránytalan terhet
- a homogén valamint a heterogén csoportszervezési forma egyaránt elfogadott
- átlaglétszám 20 fő, maximum 25 fő

A csoportszervezési formáról a nevelőtestület véleménye alapján az intézményvezető dönt.

A napirend általános időkeretei:

Játék	5 óra 30 perc
Étkezés, pihenés	3 óra
Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1 óra 25 perc (maximum)
Tevékenységekben történő tanulás	35 perc (maximum)
Összesen, nyitva tartás / csoport:	10 óra 30 perc

Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek

Tevékenység fajták	Gyakoriság	
	Heti	Napi
Szervezett mozgásos tevékenység	1x	
Mindennapos mozgás		többször
A külső világ tevékeny megismerése	2x	
Verselés, mesélés		1x

Álomba ringató mese		1x
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	1x	
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	1x	
Hitoktatás (egyházi személy közreműködésével, igény szerint)	1x	

Napirend, heti rend kialakítása

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztésekhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5 - 35 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a szabad-játék kiteljesedésére. Megfelelő időt biztosít arra, hogy a gyermek minden tevékenységét befejezze, pontosan elvégezze. Figyelembe vesszük a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére fordítható időkeretet. A napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időintervallumban végzett tevékenységek, (étkezés, gondozás, mindennapos testnevelés) melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, és nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak.

A nyári időszak napirendjét is gondosan és tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával adunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, és kötetlenebb formában biztosítjuk számukra a változatos tevékenységet.

A heti rend, a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, egy fajta állandóságot, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportok életében.

Az óvodapedagógusok, a fenti elvek figyelembevételével alakítják ki és az oviKRÉTA csoportnaplóban rögzítik aktuális csoportjuk napi- és heti rendjét.

A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok

Az óvodai nevelésünk tartalmi szabályozója egyértelmű: 3-7 éves gyermek fejlődésének nyomon követése, folyamatos megfigyelés által történik. A megismerés a tervezés alapja, a nevelés, a pedagógiai munka pedig a tervezésen alapul.

A differenciált egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülni kell, kiemelten a hátrányos helyzetű és a tehetséges gyermekek esetében. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell megsegíteni, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, értékelése és a további fejlesztési menet

meghatározása. Kiemelt jelentőségű a gyermekek megfigyelése, a spontán és irányított szempontok alapján szerzett információk rögzítése.

Az információk rögzítését szolgáló dokumentumok

A gyermekek fejlődését az oviKRÉTA felületén elérhető fejlődést nyomon követő szempontrendszer alapján értékeli az óvodapedagógusok. A dokumentumot a szülők láthatják a felületen.

Dokumentum	Mérési, értékelési területek, szempontok	Információ rögzítése
Személyiség lap, anamnézis	A gyermek óvodáskor előtti fejlődésének, a család szociokulturális jellemzőinek megismerése	Óvodáskor kezdetén
Gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció	<u>Képességek:</u> Testi képességek, egészséges életmód Szociális képességek Értelmi képesség <u>Tevékenységek:</u> Játék; a külső világ tevékeny megismerése; Verselés, mesélés; Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; Ének, zene, énekes játék, gyermektánc; Mozgás; Munka jellegű tevékenységek	Évente 2 alkalommal tanév eleje és tanév vége
Egyéni fejlesztési terv	Tehetséges gyermekek, HHH gyermekek, SNI ill. BTMN gyermekek számára	Negyedévenként

A mérés során keletkezett dokumentumok felhasználása

Az óvodapedagógus számára	A szülő számára
A kapott eredmények alapján megvalósul az egyénre szabott fejlesztés	A szülő a konkrét adatokból látja gyermeke aktuális fejlettségi szintjét.
Az eredmények újabb mérések adataival bizonyítják a változásokat.	A tájékoztatás a családdal való együttműködés gerincét képezi.
	A mérési eredmények megbeszélése a HHH gyermek szüleinek és pedagógusának részvételével 3 havonta.

A csoportok fejlődésének értékelése

Célunk: A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendszerének megfigyelése, mérése, értékelése a kapott eredmények alapján tovább fejlesztés.

A csoport előrehaladásának figyelemmel kíséréssel az óvodapedagógusok munkájának, hozzá adott értékének” meghatározása.

Nevelési év végén az óvodapedagógusok értékelik a csoport az egészséges életmód, az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, a mozgás, a játék, a munka, a külső világ tevékeny megismerése, verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, ének, zene, énekes játék, gyermektánc területén elért eredményeket.

Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épül a következő nevelési év nevelési, fejlesztési terve.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik.
- A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

13. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Pedagógiai Programunk értelmében az intézmény nevelő- oktató munkája játékba integráltan történik a gyermekek tevékenykedtetésében, tapasztalás útján történő ismeretszerzéssel.

Tevékenységformák:

- Játék
- Verselés/mesélés
- Ének/zene/népi játék
- Tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mindennapos mozgás
- Külső világ tevékeny megismerése, ez utóbbiba ágyazódottan valósul meg a matematikai képességek fejlesztése

Az óvodapedagógusoknak adott a szabad módszerválasztás, érvényesül a differenciált fejlesztés. A HH és HHH gyermekek felzárkóztatását szolgálják a gyermekek fejlődésének mérése, értékelése, melynek célja az egyéni fejlődési út hiteles nyomon követése az óvodába lépéstől az iskola kezdésig. A gyermek folyamatos fejlesztése, fejlődésük dokumentálása.

Pedagógiai Programunkban óvodánk a **környezettudatos magatartás, környezettudatosságra nevelés** mellett kötelezte el magát. Valljuk, hogy a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez egészséges, biztonságos környezet szükséges, amit játékba ágyazva, cselekvően ismertetünk meg.

13.1. A játék

A játék az óvodáskor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, mely a gyermek teljes személyiségére kihat. Hozzásegíti az őt körülvevő világ megismeréséhez, tapasztalatok szerzéséhez, a játékos tanuláshoz, mely a pszichikus szükségleteit kielégíti, mentális, kognitív képességeit, tanulási készségeit mélyíti. Az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze, mely átszövi az óvodai mindennapok tevékenységeit. A játék olyan spontán tevékenység, amely magáért a cselekvés öröméért folyik.

A játék funkciói:

- segíti a gyermeket önmaga megismerésében,
- saját korlátainak és önmaga lehetőségeinek felfedezésében,
- segíti a világ megismerésében,
- fejleszti nagymozgását és finommotorikáját,
- segíti élményei feldolgozásában,
- segíti érzései elfogadásában, megjelenítésében,
- segíti ismeretei alkalmazásában,
- kialakítja a tanuláshoz szükséges egyéni képességeket, készségeket
- társas szabályok gyakorlásának tere,
- elősegíti a gyermek mentális, pszichikai és testi fejlődését, és ezáltal
- a gyermeki személyiség teljes, harmonikus kibontakozását.

Fejleszti az egész személyiséget:

- képességeket fejleszt,
- ismereteket gyarapít, rendszerez,
- problémamegoldást fejleszt,
- önállóságra nevel,
- társas kapcsolatot fejleszt,
- viselkedési szabályokat alakít,
- formálja érzelmi, akaratit tulajdonságait.

A gyermekek játéktevékenységei:

- szabad, spontán *(az óvodapedagógus támogató közreműködésével)*
- szervezett *(az óvodapedagógus irányító közreműködésével)* formában valósulnak meg.

Előtérbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

A játék célja:

Legyen képes a gyermek kreatív játékokra az szellemi, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével, formálódjon társas viselkedése, magatartása. Legyen képes vágyainak és ötleteinek kibontakoztatására. Célunk továbbá, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a

játékba integrált tanulás, s az ehhez szükséges feltételeket (tér, idő, hely, eszköz) biztosítsuk minden gyermek számára.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek játékában közvetett módon legyünk jelen, hogy a gyermek saját élményeit, a külvilágból szerzett benyomásait kreatív módon tudja kiélni, megjeleníteni játékában és más tevékenységben.
- A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülőkkel, pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködésben, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése
- Teremtsen lehetőséget a játékban zajló társas szerveződéseknek, a problémás szituációk tisztázásának, valamint az egyedül játszó gyermekek nyugodt játéklehetőségének egyaránt. Adjon lehetőséget az óvodapedagógus a gyermek negatív élményeinek feldolgozása a játéktevékenység során.
- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása, kíváncsiságot keltő mobilizálható játéktér, környezet, játékok elérhető helyen történő elhelyezése.
- Fontosnak tartjuk az adott gyermekcsoport életkorának megfelelő játékeszközök kihelyezését, felkínálását. Az egyéni fejlettségi szinteknek megfelelően sokszínű, változatos játéktevékenységet biztosítunk minden gyermek számára.
- A 3–7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, eszközeinek minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vétele.
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
- Az óvónő játéksegítő módszereinek alkalmazása. Játékirányítást segítő (szabad, irányított játék) pedagógiai, szakértelem, módszertani kultúra gazdagítása.
- Az irányított és szabadjáték helyes arányának, egyensúlyának megtartása a gyermekcsoporton belül. Éljen a tudatos játékirányítás lehetőségével, motiválva a nehezen beilleszkedő, sajátos nevelési igényű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket. Ugyanakkor engedjen teret, időt a gyermek egyéni, szabad játéktevékenységének kiteljesedésére.
- A szülőföldhöz való kötődés alapjaként, szűkebb és tágabb környezetükből szerzett ismeretek egyéni és közös élmények és tapasztalatok feldolgozásának biztosítása,
- A játék közbeni normák közvetítésével az iskolai beilleszkedéshez szükséges lelki, szociális érettség közvetett segítése.
- Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, nyugodt légkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

- A szabad játék és játszótárs biztosítása, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, (differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása) a szülők szemléletformálása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A játékban örömeiket lelik, képesek arra, hogy egy játéktémát több napon keresztül is játszanak.
- Képesek az elmélyült egyéni tevékenykedésre
- kialakul az együtt játszás igénye. A játszócsoportok között jó, társas kapcsolat alakul ki, ahol egymás játékát kiegészítik, segítik. megértik és elfogadják egymás elképzeléseit,
- önállóak a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlen szerepeket is,
- tudnak játékot irányítani és játszótársaikhoz alkalmazkodni, problémahelyzetek megoldására vállalkoznak.
- Képesek az együttműködésre, kialakul értékítéletük
- alkalmazkodnak egymáshoz, élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák játékszabályok betartására.
- játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték. Az ismert meséket dramatizálják, bábozzák.

13.2. Verselés, mesélés

A verselés, mesélés célja:

A gyermekek érzelmi, értelmi, etikai fejlődésének segítése, a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével pozitív személyiségjegyeinek megalapozása. Megismeri a gyermek az anyanyelvi kultúráját, hagyományait, nemzeti értékeit, s ezáltal gazdagodik, gyarapszik nyelvi tudása, kifejezőkészsége.

Célunk az anyanyelv megismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése, az anyanyelv kifejezőerejének és szépségének érzékeltetése, a helyes szóbeli megnyilvánulás megalapozása, gondolataik kifejezésére való képesség, készség kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlesztése.
- oldott, derűs légkör és megfelelő feltételek (idő, tér, eszköz) teremtése, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik

- a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése, fejlesztése verssel, mesével, dramatikus játékkal. Helyes nyelvhasználat, mondat szerkesztés a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, értelmi, erkölcsi, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés, hagyományok ápolása.
- Eltérő nemzetiségű, más kultúrából származó, vagy kortárs irodalmi anyagok megismertetése a gyermekekkel, bővítve ismereteiket. Sokrétű, változatos gyermekirodalmi anyag felkínálása a csoportban.
- Beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, beszélgető körök, interaktív játékok)
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.
- A mesélés szerepének megismertetése a szülők körében, a szülők nevelési szemléletének formálása.
- A könyvek iránti szeretet megalapozása: lapozgatók, leporellók, térbeli könyvek, képregények, gyermeklexikonok, képeskönyvek, mesekönyvek, gyermekeknek való magazinok, folyóiratok biztosítása az óvodai mindennapokban, szabadjáték idejében is akár elvonulva nézegethessék. A könyvek helyes használatának megtanítása.
- A báb pozitív személyiségfejlesztő hatásával a társas viszonyok alakítása, belső feszültségek oldása, élmények kinyilvánítása, negatív élmények „kijátszása”.
- A gyermek előadásmódjában jelenjenek meg az összetett művészeti alkotás jellemzői. /logikai, erkölcsi, esztétikai, hangulati, érzelmi, vizuális elemek/

A gyermekek tevékenységei:

- Képeskönyvet nézeget, igyekszik tartalmát elmondani.
- Játékában, beszédében, ábrázolásában megjelennek mesebeli fordulatok, illetve meseelemek.
- A mesehősök tetteit, hangját, mozdulatát, cselekményét a saját elgondolása alapján bábozza, dramatizálja.
- Bábozás során a bábokat mozgatja, kifejezi, átéli, eljátszsa saját érzéseit, használja az általa ismert verbális kifejezéseket.
- Szívesen mond és hallgat mesét, bábelőadást, színházi jelenetet.
- Szívesen mond mondókát, verset, melyet mozgással kísér. Találós kérdést old meg, saját maga is létre hoz.

- Gyakorolja az elbeszélő és párbeszédes beszédformákat, felismeri miképpen lehet bánni a hangjával.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismételtetik és önállóan mondanak verseket, rigmusokat.
- Igénylik a mesét, a verset
- Megjegyznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak társaik és a maguk szórakoztatására is.
- Képesek meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédkészségük, beszédkedvük erősödik, kialakul beszédfigyelmük.
- Ismerik a mesekönyveket, kialakul igényük a könyv tisztelete iránt, azokat szívesen, a napi élet részeként használják, forgatják.
- A sokoldalúan biztosított tapasztalatszerzés és ismeretanyag által kedvező mértékben gyarapodik szókincsük, lehetőségük adódik a választékos beszédre és a mese szereplők pozitív és negatív jellemvonásait felismerik és azonosulnak vele.
- Az irodalmi nevelésünk akkor éri el fejlesztő hatását, ha a gyermek „befogadóból” maga is „előadóvá” válik, mely erősíti lelki biztonságát.

13.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja:

Érezzék meg a közös éneklés, a közös játék örömét, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Célunk, hogy a gyermekek zenei befogadóképességét, zenei és mozgásos készségeit, a zene és táncművészet iránti érdeklődését megalapozzuk. Törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több olyan élményhez jussanak, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket, megismerve a saját zenei és táncos kultúrájukat, értékeiket.

Az óvodapedagógus feladata:

- Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása.
- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Változatos, sokszínű és eltérő kultúrából építkező táncos-, és zeneirodalmi anyag. (stílus, műfaj, eltérő korszak, eltérő feldolgozás, különféle nemzetek, népek zenei világának a megismertetése)
- Változatos zenei előadásmód biztosítása, megismertetése a gyermekekkel: zenehallgatás, hangszeres zene, gyermekkoncerten való részvétel, jótékonysági rendezvény stb..

- Hangszerek bemutatása, helyes használatának megismertetése a gyermekekkel egyéni érdeklődés és életkornak megfelelően.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Gyermekeink örömteli, érzelem gazdag, lehetőleg tiszta éneklésének alakítása
- Néphagyomány megszerettetése, gyermek közelivé hozása a népdalok éneklésével, dalos-, és körjátékok játszásával, az életkoruknak megfelelő egyszerűbb néptáncos mozdulatokkal, lépésekkel. Közös táncjátszások szervezése.
- A gyermekek zenei hallásának ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- Az önkifejezés újabb lehetőségének felkínálása a zenei improvizációra való ösztönzés (mozgás rögtönzése zenére, dallam, ritmus variációk kitalálása)
- A nemzetiségi gyermekek zenei kultúrájának közvetítése, a szülőföldhöz való kötődés erősítése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek önállóan kezdeményeznek énekes játékokat, melyben átéli a közös játék örömét.
- A gyermekek gátlások nélkül, tudnak egyedül is énekelni, mondókázni.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Képesek dallam bújtatást végezni és próbálkoznak az improvizálással.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát és azt különböző mozgásformával kifejezik.
- Élményként élik meg az élő zenét, csak úgy mint más zeneműveket.
- Esztétikus, kifejező mozgásra törekednek, ismerik a néptánc alapjait.
- Élvezettel tudnak figyelni a zenehallgatásra.
- A gyermekek ismernek 10-15 mondókát.
- A gyermekek ismernek 20-25 gyermekdalt.

13.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés önmagában is összetett, sokszínű nevelési terület, a művészet egyik fontos eszköze. Magába foglalja a rajzolást, festést mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, népművészeti elemeket. Ezen technikák gyakorlása, pontosítása segíti a gyermeket abban, hogy „művei” kifejezőbbé váljanak, tükrözzék a világról szerzett ismereteit, érzelmei megnyilvánulásait.

A környezet szépségének megteremtésében és megőrzésében igen fontos szerepe van a vizuális nevelésnek.

A rajzolás, mintázás, kézimunka végzésekor a gyermeki személyiségfejlesztés komplexitása érvényesül, összhangban a verssel, mesével, énekkel, zenével, mozgással, a környezet tevékeny megismerésével.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja:

Az ábrázoló tevékenység, a tárgyi világ megismerése, az újra-alkotás a gyermek számára örömteli cselekvés legyen. A gyermekek képesek legyenek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésére. Alakuljon, gazdagodjon a gyermekek tér-, forma-, színeképzete, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk térben és eszközök tekintetében, hogy a gyermekek spontán és szervezett formában tevékenykedhessenek.
- Megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel.
- Feladatunk továbbá a vizuális észlelés, emlékezés képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele, amelyhez minél több, mélyreható egyéni és közös élményre van szükség.
- Elindítjuk az esztétikai érzékenység és értékelő képesség kialakulását, saját és mások alkotásában való gyönyörködést, megbecsülést.
- Segítjük az alkotó önkifejezés és önértékesítő gyermeki tevékenység fejlődését.
- Az ábrázolási tevékenységében lassan fejlődő gyermekek egyéni fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzelésüket.
- Kialakul a gyermekek tér, forma és szín képzetének gazdagodása,
- Fejlődik képi gondolkodásuk, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük, képzalkotásban bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról
- Megfelelően fejlődik kézügyességük, finommozgásuk, mely az írástanulás előkészítését szolgálja
- Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, plasztikai munkáikban.
- Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne, örülnek alkotásaiknak és a közös kompozícióknak
- A gyermekek alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Téralkotásban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- Önállóan és együtt is készítenek kellékeket, ajándékot.

13.5 Mindennapos mozgás

A mozgás a gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája, ezért programunkban a mozgásfejlesztést igen tágra értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, és az egészséges életvitel kialakulásához. A rendszeres örömteli, közösségben végzett mozgás kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is (pozitív énkép, önkontroll, szabálykövető viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás). A mozgásos tevékenységek az időjárás és az óvodapedagógusok módszertani szabadsága alapján elsősorban a szabadban, vagy a tornaszobában történnek.

A mozgás célja:

A gyermekek természetes, esztétikus, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. A mozgás szeretetetre épülő egészséges- életvitel és életmód megalapozása.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység

A spontán , aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

A spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységek legmegfelelőbb helyszíne az óvodánk udvara, mely különböző mozgásfejlesztő eszközeivel (mászóakák, hinták, futóbiciklik, rollerek,) fejlesztik a gyermekek nagymozgását, és egyensúlyérzékét. Rossz idő esetén -rugalmas csoportbeosztással- óvodánk megfelelően felszerelt tornaszobájában biztosítjuk a gyermekek számára a szabad mozgás lehetőségét.

Az irányított mindennapos mozgásfejlesztés

A mozgásos percek keretében szervezett mindennapos mozgásfejlesztés egy hét során többfajta mozgásformából tevődik össze. A heti mozgás tevékenység főgyakorlataihoz tartozó mozgásformákat készítjük elő, mozgással kísért mondókákkal és a zenére végzett táncos mozdulattal fejlesztjük a gyermekek mozgáskultúráját, ritmusérzékét. A mindennapos mozgás az óvodapedagógus döntésétől függően a csoportszobában, a tornaszobában, vagy a játszóudvaron történik.

Szervezett mozgásos tevékenység

A szervezett mozgásos tevékenységek mozgásanyagát az egységes módszertan alapján vezetjük, mely a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek megfelelően hozzájárul a gyermekek pszichomotoros készségek és képességek fejlődéséhez. Az egyes tevékenységek fő gyakorlatainak rávezető gyakorlatait a heti

szervezett mozgásos tevékenységek alatt folyamatosan gyakoroltatjuk a gyermekekkel a pszichomotoros készségeik és képességeik fejlesztése céljából.

Az óvodapedagógus feladata:

- Rendszeres, mindennapi mozgással, az egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása, az egészséges életvitel kialakítása, a gyermekek egészségének megőrzése, edzése, a pszichomotorikus készségek fejlesztése
- Az örömteli, biztonságézetet nyújtó mozgásos játékok közben hely, és helyzetváltoztató és finommotoros mozgás és a mozgáskoordináció fejlesztése
- A mozgásos játékok közben a gyermekek mozgásának és értelmi fejlődésének együttes elősegítése.
- A nagymozgások, a szem-kéz, szem-láb koordináció, az egyensúlyérzék, a finom mozgás fejlesztése.
- A közös, örömmel végzett mozgás közben a társas kapcsolatok szélesítése. A társakhoz való alkalmazkodás közben önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük fejlesztése.
- A játékos mozgás, torna által a mozgásigény kielégítése, felkeltése mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével
- Nevelési feladatok megvalósításához, mozgásos tapasztalatok, tervezése és a mindennapi gyakorlati megvalósítása
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása
- Testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét a koordinációs készségek, és a térérzékelés tudatos fejlesztése
- Biztonságban végezhető mozgásélmény feltételeinek megteremtése, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Biztonságosan, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyermekekké válnak, akik szeretnek futni és kitartóak.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése összerendezett.
- Tudnak gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Igénylik, szeretik a mozgást és kitartóak benne.
- Tudnak helyben labdát pattogtatni.
- Tudnak környezetükben tájékozódni, ismerik az irányokat. a különböző verseny-játékok, ügyességi játékok játszásakor.

- Kialakul testsémájuk, oldaliságuk.
- Biztonságosan mozognak, tudják mozgásukat irányítani, mozgásuk összerendezett, esztétikus
- Betartják a szabályokat, kialakul egészséges versenyszellemük.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik,

13.6. A külső világ tevékeny megismerése

Környezet és természet

A környezet és természet tevékeny megismerésének cél:

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának alakítása a természeti-, emberi-, tárgyi világ értékei iránt:

- népi és családi hagyományok
- szülőföld, a hazai táj
- a természet szeretete, védelmének igénye környezettudatos magatartás

A gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmeire alapozva minél több tapasztalathoz, ismerethez juttassuk az őt körülvevő szűkebb és tágabb környezetről.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek spontán érdeklődésére, tapasztalataira, kíváncsiságára, megismerési vágyára, élményeire alapuló érdeklődésére építés.
- A meglévő ismeretek mélyítése, rendezése.
- Több érzékszervre ható, és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntési képességeinek erősítése.
- Tanulási készségeket, képességeket meghatározó részfunkciók tudatos fejlesztése alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játékok közben)
- A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban a spontán és irányított beszélgetéssel, önértékelítő törekvések segítése, anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása
- A beszélő környezet megteremtése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása a közvetlen tapasztalat – és ismeretszerzés során.
- Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeink óvodai életét, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozza szokás és normarendszerüket
- A családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba

- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális pedagógiai módszerekkel történő tevékenységének, tapasztalatszerzésének biztosítása
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődnek a szűkebb – és tágabb környezetük iránt.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat
- A gyermekek irányított és spontán megfigyelésekből adódó önálló véleményüket, tapasztalataikat, problémahelyzetek mérlegelésével el tudják mondani, mesélni
- A gyermekek tudják a lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét. Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Ismerik a testrészek neveit, helyét, funkcióját, igényesek testük tisztaságára,
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében, ismerik jellemzőit
- Felismerik az időrendiséget, oksági viszonyokat a napszakok tevékenységeit.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, jellemzőit, azonosságait, és különbségeit.
- Ismerik környezetük növényeit, virágait, s azok gondozását, ápolását.
- Vannak ismereteik az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik a hagyományokat, a nemzeti, multikulturális értékek egyes elemeit
- Óvják környezetük tárgyi,- természeti jelenségeit, alakul környezettudatos magatartásuk. Részt vesznek aktívan a környezetvédelmi munkákban. Önállóan gyakorolják- dajkák bevonásával- a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- A gyermek a környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, átéli, folyamatosan gyakorolja, egyéb tevékenységeiben is alkalmazza.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.

Mennyiségi és formai összefüggések, matematikai tapasztalatszerzés

A mennyiségi és formai összefüggések tevékeny megismerésének célja:

A gyermekek rendelkeznek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően

- sokoldalú érzékszervi megtapasztalásból eredő mennyiségi, formai, és kiterjedésekkel összefüggő ismeretekkel, készségekkel,
- tapasztalataikat tevékenységekben tudják alkalmazni.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, spontán és irányított helyzetekből adódó matematikai tapasztalatszerzés útján.
- Pozitív viszony kialakítása, a probléma helyzetek megoldásához a logikus gondolkodás megalapozása.
- A kognitív képességek cselekvés során történő fejlesztése, különös tekintettel az érzékelés, észlelés, emlékezés, megértés fejlesztésére.
- A gyermeki tevékenység változatos formáinak (egyéni, páros, mikro csoportos) biztosítása, a cselekvéses, tanulásból adódó tapasztalatok összegzése.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének megalapozása, sajátos logikájának elfogadása, egymás véleményének meghallgatásával, kortárs kapcsolatokban, és problémahelyzetekben.
- A gyermekek szókincsének, mennyiségi-minőségi gyarapítása, a fogalmak, relációk körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása. A gondolatok, a problémamegfogalmazás, pontos egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Differenciált képességfejlesztés, a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Felismerik a környezetükben lévő elemi matematikai összefüggéseket
- A halmazokkal való műveletek végzésében jártasak; összehasonlítás: mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megoldanak alapvető problémahelyzeteket, felismernek tapasztalati összefüggéseket, következtetéseket
- Értik és helyesen alkalmazzák az összehasonlítást kifejező szavakat, relációkat, matematikai összefüggéseket, tapasztalataikat, ismereteiket, a játéktevékenységekben tudják alkalmazni
- Felismernek az alapvető geometriai formákat
- Kialakul az alapvető helyzetek, relációk az irányok megkülönböztetése, a balról-jobbra való haladási irány követése.

13.7 Munka jellegű tevékenység

A munka a gyermek önként vállalt, örömmel, szívesen végzett, célra irányuló tevékenysége, amely játékkal, cselekvő tapasztalással megy végbe. A gyermeki munka felnőtt irányításával folyik, végrehajtása a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást, és annak teljesítését igényli. A munkavégzés ismereteken, készségeken alapul. A gyermek a munka-végzés során megfigyeléseket végez, ismereteket szerez, szűkebb és tágabb környezetéről, szülőföldjéről, a tárgyi-, és természeti világról egyre pontosabb információ birtokába jut, a biztonságos és elérhető munkaeszközök használata közben lehetősége nyílik a munkavégzés pontosabbá

és szervezettebbé tételére. Megtanulja a munkavégzéshez szükséges eszközök nevét, használatát, ezáltal fejlődik együttműködő képessége, kapcsolatai az együttműködés során szorosabbá, bensőségesebbé válnak. A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermek örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg.

A munka célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan attitűdök, készségek, képességek, tulajdonságok formálása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését:

- Kognitív tartalma: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási képességük, munkaszervezési képességük
- Érzelmi-akarati tartalma: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- Szociális társas hatásának jellemzője: alakuljon ki a felelősségérzetük, feladattudatuk.

Az óvodapedagógus feladata:

- Közös tevékenységek, munka során a társas kapcsolatok, a csoportokra jellemző erkölcsi szabályok, normák alakítása. Ezáltal látja saját munkájának értékét és másokét is elismeri
- A munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör).
- A gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel, képességeik szerint végezzék a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett munkatevékenységet. Aktív-cselekvő részvétellel a munkavégzés lépéseinek elsajátítása.
- Tudatos pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges szokások kialakítása és betartásának, konkrét, reális, fejlesztő értékelése. A közösségért végzett munkák vállalásánál jelenjen meg a helyes önértékelés és önbizalom.
- Beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása a gyermeki kérdések támogatása a munkavégzés során.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, a speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges készségek formálása.
- A munkavégzésben a szülők közreműködésének aktív részvételének ösztönzése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízatásokat, és azokat felelősséggel teljesítik, észreveszik, ha valamit meg kell csinálniuk.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárás, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolják.

- Képesek-életkori szinten,- saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására. örömmel, szívesen segítenek a kicsiknek.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának gondozásának igénye.
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki, és szociális érettség.

13.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, rendezése, tapasztalatainak bővítése. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni.

A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. „Az iskolaérettséghez vezető út összetett folyamat, amely szervesen beépül az óvodai nevelés teljes időszakába és tevékenységrendszerébe.”

Az iskola-előkészítő fejlesztő tevékenység alapelvei

Alapelv neve	Tartalma / Jelentése
1. Gyermekközpontúság	A gyermek egyéni és életkori sajátosságaihoz való igazodás; érzelmi biztonság, pozitív megerősítések biztosítása.
2. Játékosság, élményalapúság	A tanulás elsődleges eszköze a játék; a feladatok legyenek motiválóak, érdekesek, élményszerűek.
3. Célrányosság	A foglalkozás minden eleme tudatos fejlesztési célt szolgál, amely az iskolaérettséghez kapcsolódik.
4. Fokozatosság, rendszeresség	A fejlesztés lépésről lépésre történik; a foglalkozások heti rendszerességgel ismétlődnek, egymásra épülnek.
5. Differenciálás	Egyéni eltérésekhez igazodó feladatszintek; alkalmazkodás SNI-s, BTMN-es, vagy tehetséges gyermekekhez.
6. Aktív részvétel	A gyermek aktívan részt vesz a tanulásban: felfedez, kipróbál, kérdez, alkot; együttműködik társaival.
7. Komplexitás	Több képességterület egyidejű fejlesztése; különféle érzékszervek és tanulási stílusok aktiválása (pl. vizuális, auditív, mozgásos). A tevékenységek kapcsolódjanak az óvodai élet más területeihez is (mese, zene, mozgás, környezet).
8. Rugalmasság, adaptivitás	A pedagógus alkalmazkodik a csoport hangulatához, szükség esetén módosít a meneten; figyelembe veszi a gyermekek aktuális állapotát, szükségleteit.
9. Visszacsatolás, értékelés	A foglalkozás végén történjen meg a lezárás; legyen pozitív visszajelzés, fejlődésre ösztönző értékelés, gyermekvélemények meghallgatása.

Fejlődéslélektani jellemzők és szempontok a 45 perces iskola-előkészítő foglalkozásokhoz

Fejlődési terület	Fő jellemzők	Iskola-előkészítő szempontok (45 perces foglalkozások)
Kognitív fejlődés	- Intuitív, szemléletes gondolkodás- Mágikus világkép- Fejlődő figyelem	Használjunk szemléltetést, képeket, manipulációs eszközöket- Rövid, váltakozó feladatrészek- Bevezető, lezáró rituálék a struktúra miatt
Nyelvi fejlődés	- Gyors szókincs bővülés- Kérdőzs korszak- Nyelvtani szerkezetek fejlődnek	Mondókák, versikék, szótagolás, hangdifferenciálás- Beszélgetőkör, képleírás- Aktív és passzív szókincs bővítése játékosan
Érzelmi fejlődés	- Erős érzelmi reakciók- Biztonságkeresés- Fejlődő önkontroll	- Legyen pozitív, bátorító légkör- Egyéni dicséret, érzelmi megerősítés- Tervezett nyugodt és aktív szakaszok váltakozása
Szociális fejlődés	- Barátkozás, együttműködés alakul- Szabálytudat fejlődőben	- Csoportos, páros és önálló feladatváltások- Szerepjáték vagy közös projektek (pl. mese dramatizálás)- Szabályos játékok fokozatos bevezetése
Motoros fejlődés	- Mozgásigény magas- Finommotorika fejlődik- Kézdominancia alakul	- Beépített mozgásszünetek (pl. játékos mozgásos átvezetés)- Finommotoros fejlesztés (rajz, színezés, vonalvezetés, gyöngyfűzés)- Helyes ceruzafogás gyakorlása
Játék szerepe	- Fő tevékenységi forma- Játékban tanul a gyermek	- Minden tanulási cél játékba ágyazva- Szabályjátékokkal előkészítjük az iskolai viselkedést- Szimbolikus játékok a kreatív gondolkodás fejlesztésére

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja:

A gyermekek mikro és makro környezetében szerzett tapasztalataira és önkéntelen figyelmére építve, és támogatva irányítva:

- alakuljon kompetenciájuk,
- erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik,
- fejlődjön kreativitásuk,

- fejlődjön a környezetükről, óvodai életük során szerzett ismeretük, tudásuk.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás lehetséges formái:

- utánzások mintá- és modellkövetés magatartás- és viselkedés, szokások alakítása
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus feladata:

- Megismerési vágy, kíváncsiság sokoldalú érdeklődés, kielégítése. Az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása.
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése.
- Tevékenység közben, szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése, tolerancia.
- A gyermek önkifejező törekvéseinek segítése.
- Modell értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására.
- Értelmi,- kognitív- kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valóságghű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet).
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat.
- A gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított, pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése.
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembe vételével differenciált, egyéni fejlesztése.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése.
- Az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka.

14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodáskor végére kisgyermekek többsége eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. Képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.

Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszer-kezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociálisan is éretté válik az iskolára, készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el, a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

15. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Az alapelveinkkel összhangban, nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése első-sorban a család joga és kötelessége. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A szülő, a gyermek a pedagógus együttműködésének célja:

A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával, erősítjük a jó partneri viszonyt, elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét, kapcsolatunkat áthatja a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó toleráns magatartás.

Az együttműködés alapelvei:

- A nevelésben a család elsődlegességének elismerése, tisztelet a szülő iránt.
- A család szokás-norma rendszerének megismerése, elfogadása.
- A gyermek fejlődéséről folyamatos, hiteles tájékoztatás.
- Pedagógiai elvünkkel egyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása, eredményességének figyelemmel követése

- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány, kötelességszerű csökkentése.
- A gyermek fejlettségének és a fejlődés egész családot érintő rizikó faktorainak mérlegelése, az erősségekre építés elve alapján

Az óvodapedagógus feladatai:

- A családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése a különbözőség elfogadásának közvetítése.
- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség családokhoz illesztett megoldásainak keresése, az intervenciós gyakorlat érvényesítése.
- Pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás- normarendszer ismeretében
- A gyermekek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.
- A családok kultúrájának megismerése, az óvoda értékrendjének közvetítése
- A szociális érzékenység tudatos fejlesztése

16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Kapcsolat a fenntartóval

Az óvoda zavartalan működése érdekében folyamatos tartalmi kapcsolat fenntartása szükséges. A Polgármesteri Hivatal Gyermekjóléti szolgálat vezetőjével gyermekvédelmi felelősünk tartja a naprakész kapcsolatot, az étkezési segélyezés-, karácsonyi ajándékozás és a gyermekvédelmi támogatás biztosítása érdekében.

A kapcsolattartás formái:

- kölcsönös tájékoztatás, igény szerint adatszolgáltatás
- partneri kapcsolat ápolása– interjú az óvodai munkáról, (jegyző – polgármester képviselők)
- meghívás az óvoda által szervezett programokra

Kapcsolat a bölcsődével

Legfőbb törekvésünk, hogy kiaknázzuk az egy intézményként működő bölcsőde-óvodában rejlő lehetőségeket, és biztosítsuk az egymásra épülő nevelés-gondozás feltételét. Az óvoda mindenkor épít a bölcsődében folyó nevelő-gondozó munkára. A bölcsőde-óvoda mindennapjaiban, rendezvényeiben és ünnepeiben is egy közösséget alkot.

Kapcsolat az iskolával

Nevelésünk egyik fő feladata, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése érdekében a helyi sajátosságok, szokások figyelembe vételével korrekt kapcsolatra törekszünk az iskolával.

Az együttműködés alapelvei

- Kölcsönös nyitottság, bizalom nevelőpartneri viszony
- Közös dokumentumok ismerete
- Nevelési feladatok összehangolása
- Kölcsönös hospitálás, közös továbbképzésen való részvétel

Az együttműködés formái

Látogatások, tapasztalatcserék, közös programok, bemutatók, fórumok, egymás rendezvényein való részvétel

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

A Közművelődés és Városi Könyvtár intézményegység kínálatából a nevelési feladatok sokoldalú színes megoldását segítő programokat választunk, melyek alkalmazkodnak a gyermekeink életkori sajátosságaihoz és életkorához.

- A rendezvények jó alkalmat teremtenek, otthont adnak a szülőkkel való kapcsolat mélyítésére.
- A könyvtárlátogatás jól szolgálja az irodalmi nevelés feladatainak megvalósítását, a hazai és nemzetközi irodalommal való ismerkedést.
- A képzőművészeti kiállítások és játszóházak, zenés foglalkozások szervezése, színessé teszik a művészeti nevelési feladatainak megvalósítását.
- A városi szintű kirándulások szervezése és közvetítése alkalmat teremt a közeli és távoli környezet megismerésére, olcsó megvalósítására.
- Nyaranta szervezett közös programok jól szolgálják a hátrányos helyzetű gyermekek nyári foglalkoztatását.

Az együttműködés tartalma

- Közös programokon való részvétel (3 év alatti gyermekek, időkös köszöntése)
- Gyermekműsoron való részvétel (bábszínház, mozi)
- Rendhagyó foglalkozás a közművelődési intézményben, irodalmi, zenei, vizuális nevelés területén, pl. könyvtár, kiállítások, mese-vetítés.

Kapcsolat az egyházakkal

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, amely óvodánkban lehetőséget biztosít, speciális szolgáltatások kertében hittan igénybevételére. Évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyet.

Az együttműködés tartalma

- Heti rendszerességgel hitoktató foglalkozásszervezése az óvodában
- Ünnepek előkészítése, templomban szervezett megfigyelés
- A hitoktató és az egyház vezetőjének részvétele az óvodai rendezvényeire

Kapcsolat a szociális intézményekkel

Arra törekszünk, hogy külső kapcsolataink korrektek, eredményesek legyenek, minden esetben gyermekeink érdekeit szolgálják.

Családsegítő Központ Gyermekjóléti Szolgálatával, a Nevelési Tanácsadóval, a Rehabilitációs Szakbizottsággal felmerülő probléma esetén jelzéssel élünk és felvesszük a kapcsolatot.

A védőnővel és a gyermekorvossal rendszeres kapcsolatot tartunk.

Kapcsolattartás formái:

- rendezvényeinkre meghívjuk,
- a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek közös segítése, beóvodázása,
- közös pályázatok, rendezvények,

17. TANKÖTELEZETTSÉG, BEISKOLÁZÁS

(2021. LII. törvény 6.§ alapján)

Minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

Az eljárás a szülő kérelmére indul, hiszen a szülő az, aki bármilyen indokból úgy véli, hogy gyermeke számára az iskola megkezdése még nem indokolt, nem célszerű. A kérelemben bármilyen releváns indok leírható, így a szülő leírhatja, miért, milyen okból kérelmezi a felmentést, a felmentést engedélyező szervtől, és milyen körülmény, állapot, tény teszi azt indokolttá. Az eljárásban ezen körülmények vizsgálatára kerül sor. A szülő a kérelméhez bármilyen, általa fontosnak tartott iratot, dokumentumot mellékelhet, kikérheti az óvodától a gyermek fejlődését nyomon követő nyomtatványt is, és azt is csatolhatja, ilyen módon a kérelemmel foglalkozó szakemberek közvetve az óvoda véleményét is figyelembe vehetik. A fejlődést nyomon követő nyomtatvány csatolása ugyanakkor nem kötelező, hiszen nem csak olyan körülmény, állapot, tény merülhet fel, melyeket ez az óvodai dokumentum tartalmaz.

18. Óvodán kívüli nevelés, fejlesztés rendkívüli helyzetben

A 2020. március 16-án életbe lépett rendkívüli helyzet kihirdetését követően az óvodai nevelő-, fejlesztő pedagógiai munka életre hívta a digitális kapcsolattartás megszervezését az óvoda és a családok között. Ennek megfelelően intézményünk dolgozói távmunkában végzik a nevelő, fejlesztő pedagógiai tevékenységüket a rendelkezésre álló számítástechnológiai eszközökkel. Óvodánk célja, hogy ebben a nehéz időszakban is állandó napi kapcsolatot alakítsunk ki a gyermekeket nevelő családokkal, ezzel segítve a gyermekek testi-lelki egészségének fennmaradását és harmonikus fejlődését.

Jogsabályi hátterek:

- 40/2020. (III. 11.) Kormányrendelet kihirdetése a koronavírus veszélyhelyzetről.
- 45/ 2020. (III. 14.) Kormányrendelet kihirdetése, mely a tömegjárvány megelőzéséről tesz intézkedéseket, továbbá a magyar állampolgárok egészségének, életének, munkahely-vagyonbiztonság megóvásának érdekében további intézkedéseket rendel el.
- 47/ 2020. (III. 19.) Kormányrendelet, mely a világjárvány gazdaságot érintő negatív hatás enyhítésére, mérséklésére tesz rendkívüli intézkedéseket.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában leírtak alapján a gyermeki fejlődés elsődleges színtere az otthoni környezete, melyben kiegészítő szerepe van az óvodai nevelésnek, s ugyanakkor minden gyermeknek egyenlő lehetőséget biztosítunk az őt megillető jogok gyakorlásában. Ennek megfelelően törekszünk a családokkal a jó kapcsolat kiépítésére, ápolására a rendkívüli helyzetekben is. Figyelembe véve a technikai korlátokat, nyomonkövetjük a gyermekek otthoni napirendjét, fejlődését, napi szinten kommunikálunk velük, bár tudjuk, hogy a személyes érintést, az ölelést, dajkálást nem pótolhatja egyetlen virtuális eszköz sem. Minden családnak lehetőséget biztosítunk a digitális kapcsolattartásra, mindenki számára elérhető közösségi felületet használva, kiemelt figyelemmel kísérve a hátrányos helyzetű családokat.

A rendkívüli veszélyhelyzetben szakmai konzultációkat végzünk a kollektíván belül virtuális formában. Egyeztetve a fenntartónkkal, Mezőhegyes Város Önkormányzatával, a helyi és országos operatív törzs, valamint Magyarország Kormánya által meghatározott rendeleteknek megfelelően végezzük a feladatainkat, melyek az alábbi szempontokat tartják szem előtt:

- A családokkal való kapcsolattartás elengedhetetlen feltétele a napi rendszerességű virtuális jelenlét, mely arányosan fedi a pedagógusok munkaidejét. Rugalmasan, játékosan, kreatívan kínálunk fel sokszínű, változatos tevékenységformákat a gyermekeknek, bevonva a családokat.
- Figyelembe vesszük a többgyermekes családok terhelhetőségét, a „kevesebb több” elvét alkalmazva, törekszünk a minőség és a mennyiség aranyközép útját megtalálni a pedagógiai munkánk során.
- Gyermekfelügyeletet biztosítunk a rendkívüli időszakban a dolgozó családok számára, 5 fős maximális csoportlétszámmal minden óvodai telephelyen. Előzetes igényfelmérést végeztünk a gyermekcsoportokon belül. A dolgozók és gyermekek az előírt higiéniai szabályokat alkalmazva tartózkodnak az intézmény területén (kéz-, és felületfertőtlenítő, gumikesztyű használata). Az ügyeleti nyitva tartásban napi váltásban dolgoznak a pedagógusok, 2 fő óvodapedagógus és 1 fő dajka munkaerővel.

A digitális fejlesztést minden család számára elérhető közösségi felületen tesszük közzé, zártcsoportokon belül a gyermek személyiségi jogait tiszteletben tartva. Ezen kívül lehetővé tesszük a videós kommunikációt egyéni, vagy kisebb csoportos formában (Messenger, Skype felületen). A virtuális fejlesztést a Gyöngyszemek helyi pedagógiai programunk alapján végezzük, rugalmasan kezelve a tematikákra lebontott negyedéves tervezetet és a heti „tananyagot”. Mozgás, mese-vers, ének-zene, rajz-kézimunka, külső világ tevékeny megismerése (környezetismeret, matematika) tematikákon belül heti tervezet alapján végezzük a szakmai munkánkat, napi többszöri bejelentkezéssel.

PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK:

A rendkívüli, globális járványhelyzet új pedagógiai módszereket hív életre, a pedagógusok mintegy szakmai megújuláson mennek keresztül, mely követelményeknek a dolgozói közösségünk maximálisan próbál megfelelni. Informatikai tudást, extra kreativitást, korszerű számítástechnikai ismereteket kell elsajátítani a digitális fejlesztés megvalósításához. Együttműködést, toleranciát, empátiát, sikerélményt és olykor kudartűrést is gyakorolnak a pedagógusok ezekben az időkben, ezáltal gyarapszik ismeretük.

Munkánk hatékonysága érdekében módszertani tapasztalatcserét végeztünk digitális szakmai megbeszélések alkalmával. Fontosnak tartjuk a megújuló pedagógiai módszerek folyamatos frissítését, melyekkel kiküszöbölhetjük a rendkívüli szituációkban fellépő nehézségeket.

A bemutatás, magyarázat, szemléltetés módszerek mellett kiemelkedően fontos a gyermekek, a családok felé történő folyamatos visszajelzés, értékelés. A motiválás, mint fő mozgatórugója a családokkal való kapcsolat fenntartásának! Képet kapunk a gyermek napirendjéről, otthoni állapotáról, a „virtuális beszélgetések, találkozások” oldják a bennük lévő feszültséget, amely az elszeparált állapotból fakad. (A karantén és kijárási tilalom idejében hazánkban másfélszeresével megugrott a családon belüli bántalmazások száma a Belügyminisztérium statisztikai felmérése alapján)

Az infokommunikációs eszközök használatával rengeteg digitális anyag halmozódik fel, mely tartalmazza:

- a heti tervet, reflektálást
- a bemutató videókat, szemléltető képeket
- az ajánlott tevékenységeket
- a rögzített munkanaplót

A digitális anyagokat mappákba rendezve tároljuk. Az intézmény megbízott informatikusával több konzultációt folytattunk a dokumentumok hatékony továbbításáról és tárolásáról.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
2. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
3. 137/1996. (VIII.28.) kormányrendelet; módosított: 255/2009.(XI.20.)
4. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei 23/1997. (VI.04.) MKM rendelet
5. 77/2025.(IV.15.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012 (XII.17.) Kormány rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról.
6. Egyezmény a gyermekek jogairól Bp. Egyesült Nemzetek – UNICEF 1992. 3-32. p.
7. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Szolnok, 1997.
8. Patócs Béláné: Mozgásműveltség fejlesztő óvodai nevelési program Miskolc, 1997.
9. Sugárné Kádár Júlia : A beszédfejlődés útjai Tankönyvkiadó Bp. 1986.
10. dr. Kiss Tihamér: A gyermekek értelmi fejlesztése az első hat életévben Piaget szellemében. Módszertani Segédanyagok. Hajdú Bihar Megyei pedagógiai Intézet Debrecen, 1992.
11. Porkolábné dr. Balogh Katalin - dr.Páli Judit - Pintér Éva – Szaitzné Gregorits Anna: Komplex prevenciós óvodai program Bp. 1996.
12. dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában Bp. FER-CO Kft. és a váci Ofszet Kft. 1994.
13. Forrai Katalin: Ének az óvodában EDITINO MUSICA Bp. 1974.
14. dr. Fejes Erzsébet - Kanczler Gyuláné dr.: Mesélő természet Kincs Könyvkiadó 1995.
15. Csanádi Gabriella: Bevezetés a korai fejlesztés témakörébe Comenius Bt. Pécs, 1998.
16. Fejlesztő Pedagógia, Szerkesztette: Martonné Kovács Márta ELTE, Bp. 2002.

17. Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére... <https://www.oktatas.hu>

18. Lendvai Lászlóné: Óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése a koronavírus-járvány idején-
Általános útmutató <http://mod-szer-tar.hu>

20. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi óvodai nevelési program érvényességi ideje: 2025. szeptember 1-től visszavonásig.

A helyi nevelési program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

Kötelező:

- jogszabályváltozás,
- Az Országos Alapprogram módosulása esetén.

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése.

Módosítása: az intézményvezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület.

Személyi hatálya kiterjed:

Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, gyermekekre, azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában, a szülőkre - az érintett területeken.

A területi hatálya kiterjed:

Az óvoda területére, az óvoda által szervezett - a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó - óvodán kívüli programokra.

A helyi óvodai nevelési program nyilvánossága:

Egy példány az óvoda intézményvezető irodájában

Egy-egy példány a telephely óvodák nevelői szobájában

Elektronikus formában: a József Attila Általános Művelődési Központ honlapján

ZÁRADÉK

Jelen Gyöngyszemek – Pedagógiai Programot a nevelőtestület elektronikus úton megismerte, és a 2025. augusztus 25-én megtartott nevelőtestületi értekezletén, egyhangúan elfogadta.

Jelen Gyöngyszemek – Pedagógiai Programot az intézmény vezetője jóváhagyta.

Hatályba lépés dátuma: 2025. szeptember 1.

Ph

Verébné Sulyok Éva
főigazgató